

PROSINAC 2014.

12

Marija

ISSN 1331-1476

VJERSKI LIST ZA MARIJINE ŠTOVATELJE

Produbljenje vjere u djevičansko materinstvo dovelo je Crkvu da ispovjedi stvarno i trajno Marijino djevičanstvo i u porodu utjelovljenog Sina Božjega. Doista rođenje Krista "nije njezinu djevičansku netaknutost umanjilo nego posvetilo". Crkveno bogoslužje slavi Mariju kao "Aei parthenos", "vazda Djevicu".

(Katekizam Katoličke Crkve, 499)

Čekati bdijući

Poznati dramatičar i romanopisac Samuel Beckett (†1989.) u svojoj čuvenoj drami "U očekivanju Godota", pomoću smiješnih i izgubljenih likova, pokazuje kako je ljudski život bez smisla i cilja. U središtu radnje dvojica su starijih skitnica, koji čekaju nekoga gospodina Godota, a da uopće ne znaju tko je taj ni kako izgleda, nemaju pojma zašto dolazi ni zašto ga čekaju, kad će ni odakle će doći, a niti kako će im pomoći. Stoga im je čekanje dosadno.

Trenutačno smo i mi u iščekivanju. Čini se da čekamo svoga Godota. Očekujemo novoga hrvatskog predsjednika, izlazak iz gospodarske krize, rješenje problema naših branitelja... Predizborna promidžba pomalo se zahuktava, a s njome spletke i podbacivanja. Prijeti nam tako opasnost da našu pripravu za Božić i naš unutarnji mir tijekom božićnih dana naruše političke zavrzlake i prepucavanja. Kao da sve to nije dovoljno u očekivanju Godota. Jesmo li uopće svjesni koga čekamo i tko će nam pomoći riješiti probleme i izići iz krize, da konačno stanemo na svoje noge, da budemo svoji na svomu?

Pripravljamo se za Božić. Pozvani smo bdjeti i radosno čekati Spasiteljev dola-

zak. Dok se spominjemo Isusova prvog dolaska, iščekujemo njegov slavljeni dolazak na kraju vremena. Mi nismo poput dvojice skitnica koji očekuju Godota, jer znamo koga čekamo, zašto on dolazi, odakle će doći i kako će nam pomoći. Vjerujemo da naš život ima smisla. Bog nam ga je darovao, blagoslovilje nas i otkupljuje. U došašću iščekujemo njegovo konačno ispunjenje. Trenutačno smo u iščekivanju Spasiteljeva dolaska.

Stoga ne smijemo dopustiti Godotu da nam ukrade došašće i božićno vrijeme! Neka nam ono bude povlašteno doba kad ćemo se zastaviti uslijed svagdanjeg života te ozbiljnije razmisliti o njegovu smislu. Neka nam posluži za rast u vjeri, pouzdanju i ljubavi, neka bude ispunjeno radošću življenja u zajedništvu ljubavi s onima s kojima svakog dana dijelimo radost i nade očekivanja.

Kao "kći Sionska" Marija se radovala što joj je naviješten Spasiteljev dolazak. Ona ga je spremno prihvatila pod svoje srce i s neizrecivom ljubavlju iščekivala njegovo rođenje. "Budni u molitvi i raspjevani njemu na slavu", zajedno s njome idimo i mi u susret Spasitelju koji dolazi. Ona nam je najizvrsniji uzor kako radosno bdijući čekati Božić i pripravljati se na Isusov ponovni dolazak.

UREDNIK

Stoljetnica Društva sv. krunice

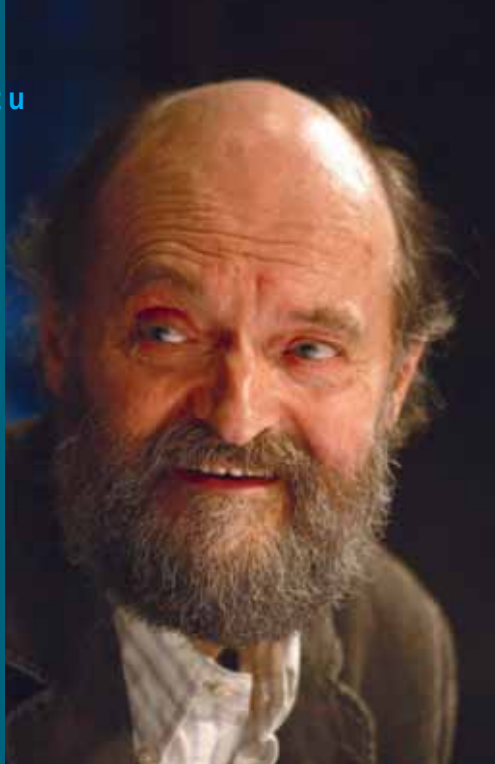
Društvo sv. krunice u New Yorku, osnovano 19. listopada 1914., proslavilo je 12. listopada u newyorškoj hrvatskoj župi 100. obljetnicu postojanja. Za to se župa pripravljala trodnevnicom koju je predvodio o. M. Nikić, a misu zahvalnicu, za vrijeme koje je u društvo primljeno 5 novih članica, predvodio je kustos fra J. Grbeš. (IKA)

Stoljetnica Schönstattskog pokreta

U Schönstattskoj dolini nedaleko od Koblenza u Njemačkoj 18. listopada održana je glavna proslava stoljetnice Schönstattskoga međunarodnoga marijanskog pokreta, a euharistijsko slavlje predvodio je Papin izaslanik kardinal G. Lajolo. Među hodočasnicima iz više od 50 zemalja u kojima je rasprostranjen Schönstattski pokret, sudjelovao je i autobus hrvatskih vjernika pristigao iz Đakova te nadb. N. Eterović i nadb. Đ. Hranić. U povodu jubileja pokreta, papa Franjo primio je 25. listopada u Vatikanu članove Schönstattske obitelji i govorio im o obitelji ističući kako obitelj nikad u povijesti nije bila toliko izložena napadima, a sve je to plod "kulture provizornoga" koja razara ljudsku sposobnost za povezanost i zajedništvo (GK-RV)

Djevica Siromaha u Tanzaniji

Biskupija Same u Tanzaniji u Africi veoma je siromašna, ali su ljudi sretni i spremni kad mogu učiniti nešto dobro za napredak Crkve. Napravljeno je tako u zadnje vrijeme, među ostalim, 5 katoličkih gimnazija i više dječjih vrtića. Konačno su g. 2013. dobili i prvi kip Djevice Siromaha iz Banneuxa u Belgiji, koji su s oduševljenjem pozdravili. Postavili su ga na počasno mjesto nedaleko od katedrale, a njegovom ljepotom naročito su bile oduševljene žene pa su zaželjele

Skladba u čast pastirićima

Poznati estonski skladatelj Arvo Pärt skladao je skladbu u čast fatimskim pastirićima, a njezin rukopis objavljen je u listopadskom broju *Kulturalne revije fatimskog svetišta*. Na konferenciji za tisak, 12. listopada upravitelj fatimskog svetišta o. K. Cabacinhas najavio je da će biti predstavljena na koncertu 20. veljače 2015. u lisabonskoj katedrali. Na poziv fatimskog svetišta, naime, u svibnju 2012. skladatelj se našao u Fatimi. Nakon što je zamoljen da priloži neki tekst kao svjedočanstvo o iskustvu koje je doživio u Irijskoj dolini, da bi bio objavljen u najnovijem izdanju svetišta, A. Pärt iznenadio je svojim rukopisom skladbe o fatimskim pastirićima koju je poslao 19. svibnja, a naslovljena je *Drei Hirten aus Fatima - Troje fatimskih pastirića*. Radi se o kratkoj skladbi za mješoviti zbor a cappella skladan na tekst retka iz Psalma 8. (WF)

da se za nj sagradi kapela. Skupljali su novac tijekom čitave godine i konačno je napravili te nedavno u nju prenijeli Gospin kip. (JdFA)

Skandinavsko hodočašće

U Lurd su od 13. do 20. listopada hodočastili vjernici iz Švedske, Norveške, Danske, Finske i Islanda te u svetište donijeli malo svježine. Iako ih je bilo tek 60-ak, to ne umanjuje snagu njihova svjedočanstva vjere i ustrajnosti dovođenja bolesnika. Usprkos ateizmu koji se u njihovim krajevima veoma ukorijenio, dolaze Gospi u Lurd već više od 40 godina. (LN)

Poruka Osobnom ordinarijatu

Papa Benedikt XVI. uputio je ovih dana poruku osobnom ordinarijatu Naše Gospe od Walsinghama, ustanovljenu g. 2011. za anglikance u Engleskoj, koji žele prijeći na katolicizam. Odgovor je to na pismo N. Ollivanta, predsjednika udruge Prijatelja ordinarijata, u povodu 5. obljetnice apostolske konstitucije "Anglicanorum coetibus", prema kojoj su uspostavljeni ordinarijati za anglikance koji žele postati katolicima, poput spomenutoga u Engleskoj. (RV)

Hodočašće uzgajivača konja

Od 24. do 27. listopada u lurdsko svetište hodočastili su uzgajivači konja, među kojima ih je bilo preko pet tisuća iz Camargue u Francuskoj u svojim tradicionalnim nošnjama. Takvo hodočašće upriličuje se svake druge godine, a predvodio ga je montpellijski nadb. P.-M. Carré pod geslom "Evangelizacija Provence ostvarena od Marije Salome, Marije Jakobe i Marije Magdalene". (LN)

Sv. Franjo i mjesta duhovnog puta

U Muzeju stara loretska riznica u Loretu, 25. listopada otvorena je izlož-

ba na temu "Sv. Franjo i mjesta njegova duhovnog puta" na kojoj se mogu vidjeti radovi S. Alessija, U. Bartolinija, K. Bertoccija, M. Chiucchiarellija, E. Cirola, P. dell'Aquile, S. Di Stasio, S. Fabrizi, C. Forns Bada, A. Galveza, A. Kreen, J. Kirbyja, G. Martuccija, T. Merenda, A. Mingottija, L. Morellija, S. Piccionija, L. Riccija, L. Scarpelle, G. P. Stelle i A. Volpi. (WL)

Govori o ružariju

U Kući duhovnih vježbi kraj fatimskog svetišta predstavljeni su 31. listopada svesci govora o ružariju - *Maria Rosa Mistica* - cjelokupno djelo o. Antonija Vieira. Govorili su J. J. de Farias, docent na Teološkom fakultetu Portugalskoga katoličkog sveučilišta, i urednici C. Maduro, P. Calafate i J. E. Franco. (WF)

Nova generalna poglavarica

Sestre Kćeri Marije Pomoćnice izabrale su 6. studenoga novu generalnu poglavaricu svoje zajednice. Riječ je o majci Yvonne Reungoat, Francuskinji, kojoj je to drugi mandat, već je bila izabrana 2008. (Z)

Obljetnica posvete sirakuškog svetišta

U Sirakuzi je 6. studenoga proslavljena 20. obljetnica pohoda pape Ivana Pavla II. i posvete svetišta Gospe od Suza. Misno slavlje predvodio je nadb. S. Papalardo, a nakon toga upriličen je susret na temu "Svetac među nama: grad, Marija i svetost" na kojemu je nekolicina svjedoka iznijela dojmove susreta s Ivanom Pavlom II. (Z)

Papa primio sudionike susreta

U prigodi ekumenskog susreta biskupa prijatelja Djela Marijina na temu "Euharistija, misterij zajedništva" u Grottaferrati, papa Franjo 7. studenoga primio je neke od sudionika u audijenciju. (Z)

Milosti puna

Ova druga nedjelja došašća pada na blagdan Marijina Bezgrešnog začeća, pa naš pogled privlači ljepota Majke Isusove, naše Majke! S velikom radošću Crkva je promatra "milosti punu" (Lk 1, 28), pa je polazeći tim riječima pozdravimo zajedno: "milosti puna". Recimo tri puta:

"Milosti puna". Svi: Milosti puna! Milosti puna! Milosti puna! Tako ju je Bog gledao od prvog trenutka u svom planu ljubavi. Gledao ju je lijepu, punu milosti. Lijepa je naša Majka! Marija nas podupire u našem bodu prema Božiću, jer nas poučava kako živjeti ovo vrijeme došašća u iščekivanju Gospodina. Zato jer je ovo vrijeme došašća iščekivanje Gospodina, koji će nas sve poboditi o tom blagdanu, ali također, i svakog od nas, u našem srcu. Gospodin dolazi! Čekajmo ga!

Evangelje sv. Luke predstavlja nam Mariju, djevojku iz Nazareta, malog mjesta u Galileji, na rubu Rimskog carstva i na rubu Izraela. To je mjestošće. Ipak na nju, na djevojku iz toga daleka mjestošća, na njoj se zaustavio pogled Gospodinov, koji ju je unaprijed izabrao da bude majka njegova Sina. U vidu toga majčinstva, Marija je bila očuvana od grijeha iskonskoga, to jest onog raskida u zajedništvu s Bogom, s drugima i sa stvorenim koje duboko ranjava svako ljudsko biće. No, taj raskid unaprijed je izliječen u Majci Onoga koji nas je došao osloboditi od ropstva grijeha. Bezgrešna je upisana u Božji plan; plod je ljubavi Božje koja spašava svijet.

A Gospa se nije nikad udaljila od te ljubavi: sav je njezin život, čitavo njezino biće "da" toj ljubavi, "da" Bogu. Ali to

sigurno za nju nije bilo lako! Kad je anđeo naziva "milosti punom" (Lk 1, 28), ona ostaje "veoma smetena", jer se u svojoj poniznosti osjeća ništaunom pred Bogom. Anđeo je tješi: "Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš... sina i nadjenut ćeš mu ime Isus" (r. 30-31). Taj navještaj još je više zbunjuje, također stoga što još nije bila vjenčana s Josipom; ali anđeo dodaje: "Duh Sveti sići će na te... Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji" (r. 35). Marija sluša, u sebi sluša i odgovara: "Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!" (r. 38).

Misterij te djevojke iz Nazareta, koja je u srcu Božjem, nije nam tuđ. Ona nije tamo, a mi ovdje. Ne, mi smo povezani. Bog, naime, svoj pogled ljubavi spušta na svakog muškarca i svaku ženu! S imenom i prezimenom. Njegov pogled ljubavi nad svima je nama. Apostol Pavao tvrdi da nas Bog "izabra sebi prije postanka svijeta da bude-mo sveti i bez mane pred njim" (Ef 1, 4). I mi smo, oduvijek, izabrani od Boga da živimo sveto, slobodni od grijeha. To je plan ljubavi koji Bog obnavlja svaki put kada mu pristupimo, posebno u sakramentima.

Na ovaj blagdan, dakle, promatrajući našu Majku bezgrešnu, lijepu, prepoznajemo također svoju pravu sudbinu, svoju dublji poziv: biti ljubljeni, biti preobraženi ljubavlju, biti preobraženi ljepotom Božjom. Gledajmo nju, svoju Majku, i pustimo se da ona gleda nas, jer je naša Majka i toliko nas ljubi; pustimo da nas ona gleda da naučimo biti ponizniji, također i hrabriji u nasljedovanju riječi Božje; kako bismo prihvatili nježni zagrljaj njezina Sina Isusa, zagrljaj koji nam daje život, nadu i mir.

(Uz molitvu Anđeo Gospodnji, 8. prosinca 2013.)

Papa FRANJO

Veseli se, Bezgrešna

**Veseli se, ti koja si učinila da provre
nepresušiv potok života;
veseli se, šibo na kojoj je izrastao
nenadmašiv cvijet, Djevice bezgrešna;
veseli se božanska Majko, radosti svijeta čitavoga;
veseli se, po tebi smo ponovno našli raj;
veseli se, ti si jedina ugasila peć lažnih božanstava;
veseli se, Djevice sveta, koju mi opijevamo
jer si podignula iz njegova pada starog Adama.**

ILIJA, kretski metropolit (XII. st.)

Neznatnost Bezgrešne Djevice

Već prva stranica Svetog pisma svjedoči o Božjoj odluci da pomogne čovjeku pobijediti grijeh. U tom je duhu i Božji narod primajući objavu ujedno razumijevao da je Bog dobri stvoritelj koji se brine za ljude. Nije mu svejedno kako žive i što rade, zanima se za ono što čine. Ali ne kao zločesti sudac koji jedva čeka kako će ih uhvatiti u prijestupu i prekršaju, nego kao dobri Otac koji s ljubavlju prati svoju djecu. To su i prvi ljudi zaboravili, a i novi naraštaji zaboravljali. Htjeli su živjeti bez Boga, zaboravljajući da je posvuda i sve vidi, pa su zemlju pretvorili u mračni prostor ljudskog skrivanja, umjesto obiteljski dom zajedništva, pun svjetla i vedrine.

Umišljajući sebi veličinu i hoteći je ostvariti bez Boga, prvi ljudi uskratili su ljudski rod za istinsko blaženstvo za koje su bili stvoreni. Bog se i o takvim ljudima skrbio trudeći se otvoriti im oči. Želio je njihovo spasenje od grijeha i život u punini sukladan njegovu božanskom planu, kao što je želio dati život pravednicima. Zato je pozvao u postojanje jedno čisto bezgrešno biće, koje je bilo toliko jednostavno i čisto da je njegov pogled mogao u miru počinuti na njemu.

MARIJINA NEZNATNOST

U tom duhu Marija se s pravom naziva neznatnom službenicom, jer je svjesna da je za nju sve učinio Bog koji s lju-

bavlju gleda malene. Njezina je zasluga bila u tome što je čuvala nezasluženi Božji dar. Neznatna je jer nije pred Bogom gradila svoju ljudsku veličinu niti se imala potrebu skrivati od Boga. Znala je da o sebi i o svom životu ne može donijeti bolju procjenu ni ocjenu od one koju Bog daje, kao što ne može biti veća u ljudskoj veličini od božanske neznatnosti koju živi pred Bogom. Zato je i sebe mogla ispravno sagledati samo u svjetlu njegova sjaja i u zrcalu njegova pogleda. Mogla je biti velika samo kao zaogrnuti njegovom veličinom. Toliko jednostavna pred njegovim licem nije imala razloga zavaravati sebe ni njega. I što je bila manja u svojoj ljudskosti i sebi samoj, bila je veća u njegovim očima. Bila mu je sasvim otvorena i izložena do mjere da ju je potpuno prožeo svojim pogledom.

Bog je u njoj gledao isključivo njezinu neznatnost, o čemu ona svjedoči u hvatnoj pjesmi: „Što pogleda na neznatnost službenice svoje: odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom.“ Doista, pogledao je baš njezinu neznatnost, jer on ne gleda kao što ljudi gledaju u sjaj i blještavilo površne pojavnosti, nego u ljepotu i dubinu srca. A ona je dopustila da se njegov pogled do kraja nastani u njoj. Ne samo onaj pogled savjesti kao trag njegove prisutnosti, nego milosni pogled kojim se u njoj nastanila punina njegove prisutnosti. Bila je do kraja osvijetljena tim pogledom koji joj je bio kao štit i sjena od žege ovoga svijeta, a opet najveći sjaji i dar topline njegove ljubavi.

Kad je Mariju učinio bezgrešnom, Bog je u njoj pogledao ljudsku neznatnost, ali pogledom kojim je htio s ljubav-

lju zamilovati svakog čovjeka i privući ga u svoj zagrljaj. Njezino bezgrešno biće dokaz je ne samo da je Bog stvorio čovjeka, nego i da se skrbi o njemu pozivajući ga da živi čistim i čestitim životom dok ne prispije do punine zajedništva s njime. Marija je znak da se on skrbi o malenima i neznatnima, a po njima o cijelom čovječanstvu. U svoj jednostavnosti ona se otvarala Božjem pogledu, pred kojim je rasla nastavljajući živjeti u bezgrešnosti. Bila je milosti puna po prisutnosti njegova pogleda koji joj je bio nadnaravno svjetlo u duši. Po Marijinu primjeru, ljudska neznatnost sastoji se u bezgrešnosti, što je ujedno i najveća veli-

čina. Dok se ljudi trude kako omiljeti ljudima, dok sanjaju o ljudskoj veličini i uzvišenim ostvarenjima na zemlji, neznatni ljudi sanjaju jedino o tome kako se svidjeti Bogu. Strogo se paze da ga ne povrijede i ne prouzroče da se njegov pogled odkloni od njih, jer je svjetlo s njegova lica najdragocjenije blago kojim raspolažu.

RAZMJENA DAROVA

Na Marijinu primjeru tako je očita čudesna razmjena darova. Bog joj je podario čistoću od grijeha, a ona ju je prihvatila kao najuzvišeniji dar, ne misleći ni u jednom trenutku na ljudske ambicije i veličine, na zemaljska ostvarenja i želje. Jedino je mislila o tome da bude dostojna njegova pogleda. Bog je najprije svrnuo pogled na nju i darovao joj bezgrešnost, a potom na njezinu potpunu vjernost, te joj je povjerio i svoga Sina da ga kao majka dadne na svijet.

Služeći Bogu i njegovu planu spasenja Marija je kao bezgrešna bila najbolja službenica, jer je time pokazala da je bolje od ijednog čovjeka razumjela bit života koja se sastoji u neporočnu življenju pred Bogom. Doista je neznatnost vrijedna divljenja shvatiti da je milosni život vredniji od svih blaga i svake druge ljudske i zemaljske vrijednosti. Upravo kao neznatna bezgrešna službenica ostaje trajnim znakom vjericima da kao djeca Božja otvore oči za Božji pogled kako bi otkrili, njezinim zagovorom, Božju neizmjernu skrb za ljude, te u jednostavnosti srca, poput naše Majke, uzvratiti neporočnim i svetim životom.

Ivan BODROŽIĆ

Stopama Nazaretske Djevice

(o Mariji, učenicima Gospodnjoj -
ponešto drukčije)

*Svi narodi, čujte, nije to vijest dana,
Ni godine samo, ni tisuća ljeta
Događaju ovom nikad ne bje ravna,
Niti će ga biti sve do kraja svijeta.*

*Na povijesnoj karti palestinske zemlje
Nazaret se ubav jedva i pomalja
Al' iz tog gradića cvjetne Galileje
Danas po svem svijetu Angelus odzvanja.*

*A iz Nazareta Djeva bremenita
U Judeju dvaput nadahnuta hita:
Da s Elizabetom Svevišnjega slavi,*

*A potom na popis gradu Betlehemu
Gdje Božjeg Jedinca porodi u štali
Te ga triput „gubi“ u Jeruzalemu.*

STOPAMA MARIJINIM

Po povratku iz Svete Zemlje - bio sam ondje jedan od 400-tinjak hrvatskih hodočasnika u više skupina (agencija) - ne mogu se (a i zašto bih?!) u ovom svome napisu od toga odmaknuti. Nadam se da će mi naš urednik fra Petar, koji je također po tko zna koji put vodio u Svetoj Zemlji jednu grupu, ljubazno dopustiti „krađu“ naslova njegove vodič-knjžice. A iz svoje knjžice u pripravi (Sonetna otajstva krunice), poslužio sam se uvodnim sonetom u radosna otajstva.

Preko sv. Brigite Švedske Majka Božja objavila je pobožnost na čast sedam njezinih žalosti: 1. Šimunovo proro-

čanstvo, 2. Bijeg u Egipat, 3. Isus izgubljen u hramu, 4. Marija susreće Isusa na putu za Kalvariju, 5. Isus umire na križu, 6. Marija prima Isusovo mrtvo tijelo, 7. Isus položen u grobu.

Naravno, nisu to sve Marijine „žalosti“, njezini su ozbiljni problemi počeli već kod prvog susreta s Bogom u Nazaretu, pri navještenju preko Anđela Gabrijela, na čiji se sam pozdrav Marija „smete“ i počne razmišljati što bi to trebalo značiti, te napokon upita: „Kako će to biti...?“

Kada se počeo prikazivati Gibsonov film „Pasija“, mnogi su bili zgranuti „prestrašnim“ prizorima Isusove muke. Papa je jednostavno prokomentirao da to i jest bilo - prestrašno! Ali mi smo s vremenom pretvorili Isusovu muku u slikovnicu s 14 odmjerenih i čistih prizora u kojima je on uvijek u urednim haljinama, čak su i kapi krvi na njegovu korpusu oko rana odmjere-

**Srećan Božić
želi vam
Uredništvo
"Marije"**

reno dozirane i simetrično raspoređene, a ispod one na grudima vidimo pravilni grozdić istekle krvi.

Slično je i s betlehemskom štalom: retuširali smo je u čaroliju i obilježili deminutivima: štalica, slamica, ovčice i magarčić... i iskrenje anđelčića... Tko ne bi poželio da mu se dijete rodi u takvu ambijentu! Ipak, stvarnost je bila posve drukčija.

JOSIPOVA SMETENOST

Ali već i prije toga Marija se u Nazaretu, nakon smetenosti u susretu s Gabrijelom, morala suočiti i s ne manjom smetenošću Josipovom.

Dugovala mu je, naravno, objašnjenje, ali kako objasniti tajnu, otajstvo, kako protumačiti neprotumačivo? U jednom dopadljivu biblijskom filmu, Josip na Marijinu obavijest reagira ovako: „Anđeo, kažeš!? Pa je od svih milijuna žena našao baš tebe u ovoj zabiti – Bogu iza leđa?!“ Nije bilo lako ni njemu ni njoj. Uopće nije lako „poslovati“ s Bogom. Zato prorok Jeremija i zapada u samosažaljenje:

”Ti me zavede, o Jahve, i dadoh se zavesti, nadjačao si me i svladao me. A sada sam svima na podsmijeh iz dana u dan, svatko me ismijava. Jer kad god progovorim, moram vikati, naviještati moram: ‘Nasilje! Propast!’“ (Jer 20,7)

Betlehem je također kršćanska predaja s vremenom „retuširala“, i to – u oba smjera. Na gore: sve smo Betlehemce pretvorili u opore i bešćutne ljude koji ih nisu htjeli primiti. Međutim, gradić je bio prepun stranaca, zbog popisa, a vjerojatno ni Josip nije bio neki uporni „gnjavator“. Osim toga, špilje nisu bile nekakva „ciganska“ skloništa,

nego vrlo poželjni i cijenjani prostor za stanovanje. S druge strane, nije realno ni pošteno tu „štalicu“ pretvarti u čarobni hotel s 4 zvjezdice.

Ipak, pravu Marijinu žalost i „mač boli“ koji će je cijelog života peckati u duši prizvao je starac Šimun kod prikazanja u hramu. To je bila istinska i krvava Marijina žrtva, a ne onaj par ptica. Proročanstvo se počelo ispunjavati vrlo brzo, kad su morali pred Herodom bježati, baš kao u prošlosti njihovi oci, u egipatsku tuđinu. Tko ne bi upao u napast prigovora: „Bože, pa zar se ti u svome promislu spasenja svijeta moraš prilagođavati i uklanjati planu jednog suludog silnika?“

Kad se dječak Isus izgubio u hramu, Marijina najveća žalost možda i nije bila u zabrinutu traženju, nego u dječakovu odgovoru; umjesto isprike dobila je njegov protuprigovor: „Zašto ste me tražili? Niste li znali...?“ Tek što ne reče da su se zapravo oni izgubili! „A oni ne razumješe...!“ Tko koga upoće razumije? Posebno, koji to i koliki roditelji razumiju djecu? Ipak: „Side s njima (a može se reći i side k njima!) i bijaše im poslušan!“

Marija je „majka i učiteljica“ Isusu, ali u isto vrijeme i najizvrsnija učenica... učenica – puno bolja od one svoje imenjakinje iz Betanije koja je dobila pohvalu jer je „izabrala najbolji dio koji joj se neće oduzeti“... Oduzeli su joj sina: njegovo tijelo ukrali, ne iz groba nego za života, i učinili s njim što su htjeli... a da je nisu ništa pitali... a onda joj ga vratili – kakva? Oduzeli su joj sve, osim učenitva u vjeri i ljubavi: „Sad ostaju vjera, ufanje i ljubav, to troje, ali najveća je među njima ljubav!“

NAJBOLJA UČENICA

Ta najizvršnija Marija, u isto vrijeme i brižna Marta, najbolja je učenica i vjernica Isusova; trideset je godina „sjedila do nogu Gospodinovih i slušala riječ njegovu... Dovoljno ga je dobro upoznala da je mogla u Kani, nakon što je progutala još jednu košticu njegova tvrda govora, reći poslušateljima ono neočekivano, čak nelogično: „Što god vam rekne, učinite!“ Zanimljivo, a on joj je upravo bio rekao da još nije došao njegov čas i - što on ima s njom! A imao ga je s njom, i te kako i i te koliko! Sin joj je, a uz to ona nije zaboravila, niti je mogla ni u jednom času, riječ starca Šimuna o maču boli koji će joj dušu raniti. Vjerojatno mu je rekla, prikrivenim šapatom ili samo srcem: „Sine moj, i ja se užasno bojim toga trenutka, rado bih ga udaljila i od tebe i od sebe, ali upravo ćutim da je on tu, ako ti se čini da još nije došao, požuri ga, učini da dođe...!“

„Još blaženiji oni koji riječ Božju slušaju...“ - i taj Isusov odgovor na spontani poklik žene iz mnoštva može zvučati kao neugodna „kontra“ koja je mogla rastužiti Mariju. Ali Isus svojoj majci uopće ne odriče blaženstva s naslova materinstva, nego ga zapravo potvrđuje: Doista je blažena što me je nosila, rodila i dojila, ali je JOŠ BLAŽENIJA, ona ista, zbog toga što riječ Božju sluša i vrši! U tome, u slušanju i poslušnosti Božjoj riječi, Marija je i opet ispred svih. Tko bi se uopće s njome mogao u tome mjeriti?!

Uistinu, Marija je izabrala najbolji dio i nema nam drugog puta nego krenuti - stopama Nazaretske Djevice!

Stanko JERČIĆ

Gospina stelja

Galium verum

Gospina stelja, Gospin prostrirač ili broćika trajna je biljka, a ima veoma bujno razvijene i zbijene zlatnožute cvjetove. Cvjetna stapka ponekad joj je u donjem dijelu dlakava, a raste na suhim livadama, uz putove i po svijetlim šumama. Budući da se koristila za kiseljenje mlijeka, njezino stručno ime izvedeno je iz grčkoga *gala*, što znači *mlijeko*. Ime *Gospina stelja* zasnovano je na legendi prema kojoj Gospa nije imala slame za poda. Dijete u jaslama, pa je uzela tu mirisavu biljku kao prostrirku. Na to podsjeća i božićna pjesma **Klanjam ti se kraljiću:**

**Ob studene jaslice,
ob preoštire slamice,
ne budite Djetića,
božanskoga kraljića.**

Mario CRVENKA

Put s Gospom

Libanonska djevojka *Joselyn Khoueiry* proročki je lik našeg vremena koji je doživio obraćenje, prelazeći iz rata (1975.-1991.) u borbu za mir, zahvaljujući evanđelju koje je prihvatila čitavim bićem. Zašto je ostavila oružje i dala se na navještaj evanđelja? - Svoj život mogla bih sažeti u riječi: "Put s Gospom." Rođena sam u kršćanskoj obitelji, ali nisam bila praktična vjernica. Kad je počeo rat, ušli smo u mračni tunel koji mi je postavio pitanja o smislu života. Dva su događaja obilježila moj život: našla sam se usred libanonskih falangi i u ratu bila na čelu 12 djevojaka vojnika. Bile smo tek nekoliko metara udaljene od neprijatelja, ali smo

imale jednu Gospinu sliku, pred kojom smo palile svijeću. Bila je to prigoda da se svako toliko obratim Gospi, povjeravajući se njezinoj zaštiti, kao što su to činili i moji stari.

U vrijeme prekida vatre sama sam nadgledala našu zgradu. Na krovu sam osjetila nešto što još ne znam protumačiti: čula sam vjerske pjesme i doživjela jak osjećaj božanske nazočnosti. Nisam vidjela ništa, ali jesam sebe kako se na koljenima molim Gospi. Osjetila sam da se događa nešto negativno, pa je moja molitva bila: "Ako se mora dogoditi neko zlo, učini da se to dogodi meni. Molim te, štiti druge djevojke!" Dok sam silazila s krova vidjela sam grupu od oko 50 osoba maskiranih lica koje su napadale našu zgradu. Borba je trajala šest sati. Završilo bi loše da se nisam popela na krov i bacila granatu koja ih je dosta pobila. To tragično iskustvo učinilo je da sam shvatila da Bog postoji i da je među nama nazočan. On nas je spasio.

Sve to ponukalo je mladu Jocelyn na studij bogoslovlja. Pokazivala je ona i sklonost da ode u samostan karmelićanki, ali joj je Gospodin povjerio brigu za kršćanske djevojke koje se gube po libanonskim ulicama. Evanđelja dijeli vojnicima i njih poučava u katoličkoj vjeri. U susretu s njom tako su se brojni obratili, našli su Krista, neki su otišli u sjemenište ili završili u samostanu. Nekoć je išla na prve crte bojišnice i ondje navješćivala evanđelje, a sad je kroz život vodi geslo: Kakva si ti danas, Libanon će takav biti sutra.

K. JOLIĆ

Marija vazda Djevica

Istina o Marijinu trajnomu djevičanstvu prisutna je u životu Crkve od najranijih vremena. U evanđeljima (Matej i Luka), naime, čitamo kako je anđeo Gospodnji „navijestio djevici“ djevičansko začeće i rođenje Sina Božjega. Tu istinu nalazimo i u misli apostolskih otaca (Ignacije Antiohijski), a vrlo brzo uči će i u crkvene simbole. Tako, primjerice, Zapadni ili Apostolski simbol ispovijeda da je Isus Krist rođen od „djevice Marije“. Crkvena će tradicija, do sredine 4. st., mirno ispovijedati da je Isus začet i rođen na djevičanski način te da je njegovo rođenje bilo normalno, slično rođenju bilo kojega drugog djeteta. No, kad je sredinom 4. st. dovedena u pitanje vrijednost života u djevičanstvu (Jovinijan), a potom i Marijino trajno djevičanstvo (Helvidije), crkveni oci (Ambrozije, Jeronim, a potom i drugi) počeli su govoriti o Isusovu čudesnomu rođenju od Majke djevice. Jeronim je napisao i spis protiv Helvidija o Marijinu trajnomu djevičanstvu, u kojem, na temelju Pisma i Tradicije, dokazuje istinu Marijina trajnoga djevičanstva te ističe kako je, zbog nje, i Josip odlučio živjeti u trajnomu djevičanstvu.

TRODIJELNI GOVOR

Govor o Mariji vazda Djevici, teologija redovito izlaže u tri dijela: Marije je djevica *prije* začeća i rađanja;

Marija je djevica u rađanju; Marija je djevica *poslije* rađanja. Istina o Marijinu djevičanstvu prije začeća i rađanja posvjedočena je u evanđeljima. Štoviše, Marijin odgovor anđelu: „Kako će to biti kad ja muža ne poznajem“ (Lk 1, 34), crkvena tradicija i na Zapadu (Augustin) i na Istoku (Grgur Nisenski) protumačila je kao odluku da živi u trajnomu djevičanstvu. To se čini veoma izglednim, jer jedino takva odluka nudi logično objašnjenje Marijina odgovora anđelu. Ako je lako protumačiti i prihvatiti Marijino djevičanstvo prije začeća i rađanja, poteškoća se javlja s drugim dvama dijelovima istine o Marijinu trajnomu djevičanstvu.

Postavlja se, naime, pitanje: Kako žena može roditi, dakle, postati majka, a ne prestati biti djevica? Na to bi najlakše bilo reći: To je tajna vjere! I jest tajna vjere, ali ipak možemo, smijemo i trebamo razmišljati o svim tajnama vjere, pa i o Marijinu trajnomu djevičanstvu.

TJELESNI I MORALNI VID

U govoru o djevičanstvu valja razlikovati dva vida: *tjelesni* (uzdržavanje od spolnih odnosa) i *moralni* (cilj zbog kojega se netko suzdržava spolnih odnosa). Kod Marije nalazimo oba vida djevičanstva življena na savršen način. Ona je „milosti puna“, od prvog trenutka svoje opstojnosti prožeta je iznimnom Božjom blizinom i ljubavlju. U njezinu srcu od malena se rađa želja potpuno i posve pripadati Bogu koji ispunja njezino srce. No, zašto se zaručila s Josipom? Ni to se nije dogodilo bez Božjeg providnosna djelovanja. Njezinu i Božjem Sinu, naime, bio je potreban zemaljski otac pred zakonom i ljudima. Bez Josipove zakonske prisutnosti trudna Marija bila bi kamenovana kao preljubnica. Dakle, jedino u instituciji braka i obitelji Mariji je bilo moguće sačuvati savršeno djevičanstvo kojim se posve darovala Bogu. Zato Crkva s pravom uči kako Marijin Sin „njezinu djevičansku netaknutost nije umanjio nego posvetio“ (*Svjetlo narodâ*, 57).

GLASOVI OSPORAVANJA

Za osporavanje Marijina trajnog djevičanstva Helvidije se služio nekim recima iz evanđelja, primjerice, onima koji spominju Isusovu braću i

sestre (usp. Mk 6, 3), osobito ovima: „Kad se Josip probudi oda sna, učini kako mu naredi anđeo Gospodnji: uze k sebi svoju ženu. I ne upozna je dok ne rodi sina. I nadjenu mu ime Isus“ (Mt 1, 24-25). S obzirom na Isusovu braću i sestre, treba reći da se, prema semitskom načinu izražavanja, bliži rođaci nazivaju braćom i sestrama. Ima puno takvih primjera u Svetom pismu. Evanđelja govore o Isusovoj braći i sestrama, ali nikad o Marijinoj drugoj djeci. Zatim, neki od rođaka koji se spominju po imenu (Jakov i Josip, usp. Mk 6, 3), navode se kao sinovi neke druge Marije (usp. Mk 15, 40). U odgovoru Helvidiju na Matejev redak, Jeronim tumači kako onaj prilog „dok“, ne znači da je poslije bilo ono čega nije bilo prije. Svoju misao potvrđuje brojnim svetopisamskim navodima.

Naravno, Krist nam je mogao doći i na drukčiji način, naime, po zemaljskim roditeljima, ocu i majci. Međutim, bilo je prikladno da onaj kojega Otac rađa vječnim rađanjem u vječnosti, na zemlji bude porođen samo od majke, kako bi njegovo djevičansko začecje i rođenje ukazivalo na njegovo božansko podrijetlo te na istinu kako je Krist posve nezaslužen Božji dar čovječanstvu. Koliko god mi mogli biti plemeniti, veliki, vrijedni i sveti, u nama ne postoji ništa što bi zazivalo Kristov dolazak. On dolazi potpuno „odozgor“, iz Očeve ljubavi koja u Mariji, po njezinu djevičanskom predanju, nalazi vrata kroz koja ulazi u ovaj svijet. To je najdublje značenje Marijina trajnoga djevičanstva.

Mladen PARLOV

Marija u viđenjima Brigite Švedske

Srednjovjekovno kršćanstvo poznaje ne samo muževe nego i žene koje imaju snažna mistična iskustva. U molitvenom zanosu doživljavaju viđenja, imaju privatne objave i oblikuju posebnu duhovnost, koju nazivaju mistikom. Poznate su srednjovjekovne mistikinja Hildegarda iz Bingena, Katarina Sijenska i Terezija Avilska, kojima preti-hodi Brigita Švedska, savjetnica na kraljevskom dvoru i žena asketskog života.

Brigita Birgersdotter rođena je g. 1303. u Finsti kraj Upsale dok je Švedska bila još uvijek katolička. Potječe iz obitelji koja je u srodstvu s kraljevskom kućom. Mlada se udaje za plemića Ulfa Gudmarssona. Rađa osmero djece, među kojima i sveticu Katarinu. Ona i muž franjevački su trećoreci. Zajedno hodočaste sv. Jakovu u Compostellu, što označava odlučnu prekretnicu u njihovu životu. Muž odlazi u cistercite i uskoro umire. Brigita se s dvora povlači u samostan, gdje ima nadnaravna viđenja i privatne objave. Utemeljuje g. 1349. redovničku družbu sv. Spasitelja, ostavlja Švedsku i Svete godine 1350. dolazi u Rim gdje ostaje do kraja života. Rado hodočasti, posebno u Svetu Zemlju. Umire g. 1373. u Rimu. Bonifacije VIII. proglašava je g. 1391. svetom, a blagdan joj je 23. srpnja.

SLJEDBENICA FRANJEVAČKE ŠKOLE

Brigita je poznata po svojim spisima naslovljenim „Objave“. Riječ je o mističnom i književnom uratku po

kojem ulazi u povijest kao „vidjelica i mistikinja Sjevera“. Stručnjaci ih drže mističnim remek-djelom, jer su pisani živim i slikovitim, razumljivim i pobudnim stilom. U njima dolaze do izražaja misli o Božjem gospodstvu, o Božjoj pravednosti i obilnu milosrđu. Objave, koje je imala tijekom života, na osebujan način izražavaju srednjovjekovnu pobožnost prema Kristovu čovještvu i Djevici Mariji.

U svojim viđenjima Brigita zastupa istinu o Marijinu bezgrešnom začeću, duhovnom majčinstvu i njezinoj ulozi u djelu otkupljenja. Rabi biblijske simbole i primjenjuje ih na Gospu. Ona je škrinja zavjetna, goruči grm, zora spasenja, ljiljan, magnet koji ljude privlači k Bogu.

Misli o Majci Isusovoj plod su Brigitinih izvanrednih objava. U anđelovu govoru o Marijinoj odličnosti sabire brojna štiva o njezinu životu. Slijedi Duns Škotovu misao o Marijino bezgrešnom začeću: Marija je sačuvana od grijeha iskonskoga u predviđanju zasluga Krista, savršena otkupiteljica. Tu istinu tumači u viđenjima jednostavno i puku razumljivo. Marijino začeće događa se bez tjelesne požude, što priječi prijenos grijeha iskonskoga. Taj izvanredan Božji zahvat na samomu početku njezina života dar je neusporediva Božje ljubavi. Bog je ljubi više od svih stvorenih bića, jer od početka zna da je njezino rođenje uzrok velike radosti.

JEDNO SRCE I JEDNA DUŠA

Poput Franje Asiškoga, Brigita posvećuje osobitu pozornost Isusovu čovještvu, tajnama njegova zemaljskog života. U spisima naglašava jedinstvo izme-

đu Majke i Sina tijekom čitava života. Od najveštenja i čudesnog začeca djelom Duha Svetoga do rođenja i prikazanja u Hramu Marija intenzivno živi sve te događaje, pohranjuje ih u svojoj misli i o njima razmišlja u svom srcu. Jedinstvo majke i Sina učvršćuje se u vrijeme Isusova skrovitoga života te je kadro prebroditi nespornost u vrijeme njegova javnog djelovanja. Osjećaji majke i sina čvrsto su ujedinjeni u doba muke i smrti. S Isusom trpi i njegova majka, ne na tijelom nego na duhovan način. Budući da su jedno srce i jedna duša, i njezino srce probodeno je „mačem boli“. Marijino sudjelovanje u Isusovoj muci i smrti za Brigitu je stvarno tako da je naziva „nadom našega spasenja“.

Brigita ima opširna viđenja o bolima žalosne Gospe. Uzrok je tome uvijek Sinova sudbina i njezina velika ljubav prema njemu. Njegovo tijelo dio je njezina, njegovo srce dio je njezina, jedno su srce i jedna duša. Sin joj je darovan

po Božjoj ljubavi. Vječna Riječ i vječna ljubav oblikuju ga u Majci, njegovo srce plod je majčina srca. Kad on trpi, i ona u srcu osjeća veliku bol.

SUZAŠTINICA EUROPE

U svojim „Objavama“ Brigita stavlja Marijin lik u središte povijesti spasenja uz Krista i njegovo djelo otkupljenja. Marija je ujedinjena s Kristom u Božjem planu spasenja. S Otkupiteljem je tijesno sjedinjena u boli i žrtvovanju da se ostvari spas ljudskoga roda. U središte duhovnosti Brigita stavlja otajstva Kristove muke i Gospinu bol. Njezina pobožnost usmjerena je na kalvarijsku dramu, na Krista rassetoga i njegovu žalosnu majku Mariju. Odatle i geslo njezina reda: moja ljubav je raspeta.

Mistikinja raspravlja i o pravoj pobožnosti prema Gospi. Ona se sastoji u nasljedovanju Marijinih vrлина: poniznosti, sebedarja, čistoće, poslušnosti i siromaštva. Marijina zagovornička uloga moćna je na času smrti. Na njezinu slavu osniva i redovničku družbu. Intenzivno iskustvo s Bogom izražava u slikama i usporedbama svoga vremena. Jasan bogoslovni izričaj i praktična primjena u vjerničkom životu svjedoci su stvaralačke moći duha i radosti življenja pod teškim uvjetima. U srcu srednjeg vijeka Brigita je žena svoga vremena, aktivna na karitativnom i društvenom području, među ostalim nastoji da se papa vrati iz Avignona. Ivan Pavao II., zajedno s Katarinom Sijenskom i Editom Stein, proglašava je g. 1999. suzaštitnicom Europe.

dar-ko

S Marijom u došašću

Obično govorimo, a i vjernički tako prakticiramo, da je došašće vrijeme pripreve za Božić, svetkovinu koja nam otajstveno obnavlja uspomenu da je među nas došao Bogočovjek Isus Krist i očitovao se rođenjem od Djevice Marije. Službene liturgijske knjige i popratni dokumenti daju tome vremenu još jednu dimenziju koja nas usmjerava prema drugomu Kristovu dolasku na koncu vremena. U Općim načelima o liturgijskoj godini i kalendaru (br. 39) stoji: „*Vrijeme došašća je dvojakog značaja: vrijeme pripreve na svečanosti Božića, u kojima se slavi prvi dolazak Sina Božjega k ljudima, a ujedno i vrijeme u koje se preko ovoga spominjanja misli upravljaju na iščekivanje drugoga Kristova dolaska na svršetku vremena. Iz ta dva razloga predstavlja se vrijeme došašća kao vrijeme predana i radosna iščekivanja.*“

VIŠE OD IDILE ROĐENJA DJETETA

U pučkoj pobožnosti svetkovanje božićnih blagdana, i došašća kao vremena pripreve za te blagdane, prevladava idilično obilježje koje se iscrpljuje u doživljavanju radosti zbog rođenja djeteta. Istinski vjernički doživljaj se ne smije zaustaviti samo na tome. Isusov dolazak među ljude utjelovljenjem i rođenjem pripreman je u Božjoj promisli od drame s praroditeljima u Edenskom vrtu, ali je i najavljen kao vrhunac ljudske povijesti što će se konačno otkriti na koncu vremena.

Oba ta dolaska vjernički proživljavamo i otajstveno slavimo u bogoslužju došašća. U prvom dijelu došašća bogoslužje nas usmjerava prema iščekivanju Kristova dolaska i očitovanja na koncu vremena kad će se ostvariti konačan sud svim ljudima. Drugi dio došašća od 17. do 24. prosinca vrijeme je radosne pripreve za proslavu Isusova rođenja.

Svako svetkovanje kršćanskih otajstava trostruko je usmjereno: prema prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Primijenjeno na vrijeme došašća to je: iščekivanje Spasitelja u starozavjetnoj povijesti Izabranog naroda, utjelovljenje i rođenje Isusovo od Djevice Marije te slavodobitno očitovanje na konačnom Posljednjem sudu.

Katekizam (br. 524) to sažima ovako: „*Slaveći svake godine bogoslužje došašća, Crkva proživljuje to iščekivanje Mesije: ulazeći u zajedništvo s dugom pripravom prvoga Spasiteljeva dolaska, vjernici pobuđuju žarku želju za njegovim drugim*

dolaskom. Slavljem Pretečina rođenja i mučeništva Crkva se sjedinjuje s njegovom željom: 'On treba da raste, a ja da se umanjujem.'"

Razmišljajući vjernički o tim otajstvima sveti oci u drevna vremena kršćanstva spajali su ta dva Spasiteljeva dolaska na svijet s konkretnim životom kršćana. Tako Efrem Sirski (†373.) opominje na budno iščekivanje i naglašava aktualnost Kristova dolaska: „Kao što su ga pravедnici i proroci očekivali u uvjerenju da će se pojaviti u njihovo vrijeme, tako ga i danas svaki vjernik želi susresti u svoje vrijeme, jer nije objavio dan svoga dolaska. Tako je svoje znakove označio tim riječima da od onoga dana pa dulje svi naraštaji i stoljeća mogu smatrati da će njegov dolazak biti u njihovo vrijeme ... Pravедnici, budite budni. Nemojte malaksati. Zato ne sustajmo jer je Gospodin s nama.“

S MARIJOM U DOŠAŠĆU

Čitavo vrijeme došašća protkano je uspomenom na Djevicu Mariju. U apostolskoj pobudnici *Štovanje Marije*, papa Pavao VI. sažima štovanje Bogorodice u došašću ovako: „U liturgiji, u vrijeme došašća, osim prigodom svečanosti 8. prosinca – kad se u isti mah proslavljuje Marijino neokaljano začće, temeljna priprava na dolazak Spasitelja, i blažena zora Crkve bez ljage i nabora – često doziva u svijet lik Djevice, naročito u dane od 17. do 24. prosinca, a još osobitije u nedjelju prije Božića: u taj dan liturgija daje da odzvanjaju drevne riječi proroka o Djevici Majci i o Mesiji te čita odlomke iz evanđelja

koji se odnose na predstojeće rođenje Krista i Preteče“ (br.3). Zbog toga, s pravom, govorimo da je vrijeme došašća osobito prikladno za štovanje Gospodinove Majke. Pavao VI. u toj pobudnici (br. 4) potvrđuje takvo usmjerenje i želi da to bude posvuda prihvaćeno i da se obdržava.

Predstavljajući ulogu bl. Dj. Marije u ekonomiji spasenja, dogmatska konstitucija II. vat. sabora (br. 55) pruža nam obrazloženje njezina štovanja u došašću. „Svete knjige Staroga i Novoga zavjeta i časna predaja pokazuju na jasan način ulogu Majke Spasiteljeve u ekonomiji spasenja i stavljaju nam je gotovo pred oči. Knjige Staroga zavjeta opisuju povijest spasenja, u kojoj se polagano pripravlja Kristov dolazak na svijet. I ti prvi dokumenti, kako se čitaju u Crkvi i kako se shvaćaju u svjetlosti daljnje i potpune objave, malo-pomalo sve jasnije iznose na svjetlost lik žene, Spasiteljeve Majke. Ona je pod tom svjetlošću već proročki označena u obećanju, danom prvim roditeljima pošto su sagriješili, o pobjedi nad zmijom.

Isto tako ona je ona Djevica koja će začeti i roditi Sina, kojemu će biti ime Emauel. Ona ima prvenstvo među poniznima i siromasima Gospodinovim, koji s pouzdanjem od Njega očekuju i primaju spasenje. Napokon, s Njom, uzvišenom kćeri sionskom, poslije duga čekanja obećanja, ispunjavu se vremena i ustanovljuje se nova ekonomija, kad je Sin Božji od Nje uzeo ljudsku narav, da misterijima svoga tijela oslobodi čovjeka od grijeha.“

Marko BABIĆ

I Riječ je tijelom postala...

U svojem hvalospjevu ljubavi apostol Pavao spominje ljubavi koja "sve vjeruje" (1 Kor 13, 7). Tko to još od nas danas može svemu vjerovati?! Nije li to lakomisleno, naivno suludo?! Na svakom koraku ima prosjaka, siromaha, prodavača, preprodavača, iscjelitelja, onih koji prodaju svoje usluge za novac... Pravo je umijeće stoga razlučiti gdje je tu ljubav, humanost i sebe-darje od puke trke za zaradom, koristoljubivošću, načinom koji ne opravdava cilj... Bez krinke ljubav se razgolivena nudi i tko da joj ne povjeruje? Bez puno muke eto naslade, uz malo truda, puno novca, do kojeg se dolazi na različite načine.

LJUBAV NIKAD NE PRESTAJE

Koja to ljubav "sve vjeruje"? Ovdje je važno podijeliti uloge: što je ljubav i tko vjeruje. Ljubav ljubi i ne pita vjeruješ li. Ona postoji, upravo zato jer je ljubav, jer je bezuvjetna, jer je to što jest. Ljubav koja je bila prije nas i bit će. Ljubav koja nam daje prilike da u njoj ostanemo zauvijek. Ponekad se čini da je ljubav samo zaustavljen trenutak i da ljudski život prođe za trenutak. Život koji je dotakla ljubav traje vječno, jer ako nije vječna, ljubav zapravo i nije istinska ljubav. Ja sam ta koja joj vjeruje ili ne vjeruje. Ljubav nije upitna. U pitanju sam ja i moja vjera te kako vjerujem. Ljubav kojoj vjerujem, vječna je. Ona nikad ne prestaje. Ni život koji mi je dala, ne pre-

staje. Po njemu ona samo mijenja oblik, mjesto i vrijeme postojanja.

I RIJEČ JE TIJELOM POSTALA

Anđeo Gospodnji najvjestio je Mariji i ona je ne samo povjerovala, ona je začela. Njezina vjera urodila je plodom, njezino povjerenje začecem Sina Božjega. Riječ koja bijaše u početku, postade tijelom. Bez greške, bez grijeha, postade tijelom. Nemoguće. Vjera se zapravo i sastoji u vjerovanju u nemoguće. Onom u koga vjerujem, sve je moguće. Moguće je da je djevica iz Nazareta postala Majkom Sina Božjega. Živjela je na ovom svijetu, hodala ovom zemljom, porodila Dijete Božje, svojim ga mlijekom dojila. To je Marija, bez grijeha začeta, čista kao suza, lijepa kao zora jutarnja.

"Anđeo je Gospodnji najvjestio Mariji", pjevamo prije mise zornice kojom se pripravamo za najtopliji kršćanski blagdan. Premda je u nekim krajevima u to doba godine veoma hladno i zimsko vrijeme, u mnogim drugim dijelovima svijeta žarko je toplo ljeto. Bez obzira na hemisfere, Božić je "najtopliji" blagdan, jer toplo je svakom srcu u kojem se porodi Božić.

BOGU JE SVE MOGUĆE

Što je čovjeku nemoguće, Bogu je moguće.

Svećenik koji je dugo godina vodio tečejeve pripreme za brak upitao je jednom zgodom buduće roditelje: „Koliko biste željeli imati djece?“ Mladi su zaručnici na to brzo odgovorili: „Koliko Bog da!“ Premda je čuo veliko-dušan i divljenja vrijedan odgovor, svećenik se nije na tom zaustavio niti

ispravimo klecava koljena! U molitvi smo i druženju s Gospodinom jači. Molimo jedni za druge za rođene i nerođene. I Bog, koji sve vidi i čuje, otrt će svaku suzu s naših očiju.

Nikad djece nije previše, a uvijek ih je premalo. Da bi ih bilo koliko Gospodin hoće, preispitajmo jedni druge što možemo učiniti. Uključimo misli, riječi i djela, naučimo zakonitosti prirode i ljudske naravi te dopustimo Gospodinu da po nama, u nama i s nama progovori u svojim remek-djelima.

je ostao bez komentara. Nastavio je: „Koliko ja znam, Bog ne daje djecu bez vas.“ To znači i naš odaziv Božjoj ljubavi. Poziv je to na velikodušnost i odgovornost u prihvaćanju djece, koje bez nas nema.

Bog hoće nas, naša tijela, našu ljubav, naše vrijeme, naš ljubavni trenutak da se u njemu život po ljubavi utjelovi i porodi za vječnost. Koje li velikodušnosti, ljubavi i povjerenja u Gospodina u izjavi "koliko Bog da"! Znači li to: u svakom slučaju spremni smo i možeš računati ti na nas i mi na tebe, Bože?! Prođe vrijeme. U jednih djece mnoštvo, u drugih jedno ili čak nijedno! Jedni vapiju za kruhom svagdanjim, a drugi za životom u naručju. Okrenimo se jedni drugima, ispružimo ruke klo-nule, podignimo posrnule i umorne,

I PREBIVALA JE MEĐU NAMA

I bl. Djevica Marija prebivala je među nama i po njoj se proslavila Riječ Gospodnja. Marijo Majko, u ove svete dane iščekivanja radosnoga događaja Božića budi i naša nada, radost i putokaz kroz život i spoznaju Božje volje i daj nam prihvatiti, nositi i poroditi Božju Riječ. Ispravi naše utabane staze, podigni naše oči prema nebu, prigni naša koljena i sklopi naše ruke da zajedno s tobom Gospodinu kažemo: hvala na povjerenju, hvala što postojimo i hvala što si nas izabrao za svoje sustvarateljice i sustvarateljice. Ponovimo s anđelom i Marijom: Ne boj se! ŽIVOT je svet, samo je jedan i uvijek je Božji Dar!

Danijela DE MICHELI VITTURI

Je li bl. Djeвица Marija

O Kristovoj poruci Crkva razmišlja već od početka i vjerno je prenosi s koljena na koljeno, a važnija pitanja rješava na općim crkvenim saborima. Od 4. do 7. stoljeća rješavaju se najvažnija bogoslovska pitanja o Presv. Trojstvu, o Isusu Kristu i o bl. Djevici Mariji i tako se utvrđuje poklad vjere koju i mi baštinimo. Razglabajući istine o Kristovu božanstvu i čovještvu, Crkva osvjetljuje i istine o Majci koja mu podaruje ljudsku narav, pa o njoj danas imamo četiri vjerske istine koje nazivamo dogmama, od kojih je jedna da je Marija *bez grijeha začeta*.

MARIJA JE BEZGREŠNA

Na temelju istina o Isusu Kristu, Crkva malo-pomalo dolazi do potpunije spoznaje o ulozi njegove Majke u djelu spasenja. Prvi naziv za nju "djevica", postaje sastavnim dijelom njezina imena:

Djevica Marija. Dok razmišljanje o Marijinu mesijanskom majčinstvu dovodi do naslova

Bogorodice, misao da je Marija zbog svoje službe u Kristovu djelu sveta od početka svoga života, prolazi dug i tegoban put.

O Marijinoj iznimnoj svetosti, o njezinoj bezgrešnosti novozavjetni tekstovi ne govore ništa. Jedino sv. Pavao tvrdi da su u Adamu svi sagriješili i da su u Kristu svi bez iznimke otkupljeni (Rim 5, 12-17). Ni crkveni oci niti pisci iz prvih stoljeća Crkve ne poznaju istinu vjere o Marijinoj bezgrešnosti. Svetkovinu Marijina začeca, ali ne

i "bezgrešnog začeca", susrećemo u 11. stoljeću. Oslanjajući se na Pavlovu tvrdnju o općenitosti grijeha i sveopćenitosti otkupljenja, istaknuti bogoslovci srednjeg vijeka (sv. Albert Veliki, sv. Toma Akvinski, sv. Bonaventura) ističu da je Krist otkupio sva stvorenja, pa tako i Mariju. Franjevački mislilac bl. Ivan Duns Škot (†1308.) razvija izvornu postavku o mogućnosti otkupljenja unaprijed izvanrednim Božjim zahvatom. Prema njegovu učenju, Majka Isusova bila bi očuvana od svake ljage grijeha iskonskoga u vidu zasluga Isusa Krista, savršena Otkupitelja ljudskog roda.

DUNS ŠKOTOVO UČENJE

Novost Duns Škotova učenja sastoji se u tome da on ne polazi od Marije, nego od Krista, savršena Otkupitelja, koji otkupljenje izvodi na najsavršeniji mogući način. Prema tome, Marija nije izuzeta od sveopćeg otkupljenja, nego je njegov najsavršeniji plod i učinak. Ona je ne samo otkupljena, nego preotkupljena, tj. otkupljena na najsavršeniji način, unaprijed, kako to dolikuje Kristu, savršenu Otkupitelju.

Duns Škotova tvrdnja da Otkupiteljeva savršenost zahtijeva izuzeće od iskonskoga grijeha najsvetije među ljudskim stvorenjima izvodi srednjovjekovnu teologiju iz slijepe ulice i otvara put prema dogmatskom pravorijeku.

Crkva vjeruje i naučava da je bl. Djevica Marija od prvog trenutka svoga života, radi zasluga Isusa Krista, obdarena posebnom milošću te stoga nije bila u stanju koje nazivamo iskonskim grijehom. Marijino Bezgrešno začeca sastoji se u posjedovanju božanskoga

milosnog života od početka njezina postojanja. To joj je dano ne po njezinoj zaslugi, nego u vidu zasluga Isusa Krista kako bi mogla biti Otkupiteljjeva majka. Stoga je ona od početka svoga postojanja obuhvaćena otkupiteljskom i posvetnom Božjom ljubavlju te njegovom božanskom milošću. To je sažet sadržaj nauka koji 8. prosinca 1854.

papa Pio IX. proglašava dogmom: "Proglašujemo da je učenje koje drži da je bl. Djeвица Marija, u prvom času svoga začeca, po posebnoj milosti i povlastici Svemogućega Boga, predviđajući zasluge Isusa Krista Spasitelja ljudskoga roda, bila očuvana neokaljanom od svake ljage iskonskoga grijeha" (Bula "Ineffabilis Deus" - Neizrecivi Bog).

PORUKA NAMA

Dogma o Bezgrešnom začecu posvješćuje nam istinu o početku i o potrebi otkupljenja. U liku Bezgrešne očituje se pobjeda Božje povlastice nad snagom zla. Majka Gospodinova suprotnost je grijehu. Bezgrešna je jer ju Bog izabire da na poseban način sudjeluje u Kristovu djelu spasenja pa je čuva od svake ljage grijeha. Budući da je predviđena za Majku Sina Božjega, izvanrednim Božjim zahvatom unaprijed je otkupljena. Da bi došao k nama na zemlju, Bog izabire da se rodi od Djevice. Čini da se iz zemlje pojavi praiskonska nevinost koja je kadra u svoje krilo prihvatiti Božjeg poslanika. Kristovo otkupljenje doživljava u Mariji svoj najsavršeniji učinak.

Marijino otajstvo može se razumjeti jedino u svjetlu Kristova otajstva. U njemu Marija igra i biološku i spasenjsku ulogu. Krista začinje u svom srcu i tijelu, a od samog početka obavijena je otkupiteljskom ljubavlju Božjom.

P. LUBINA

U Radosti Života živjeti se može

Akademsko i samostalna kiparica *Dijana Iva Sesartić* rođena je u Zagrebu, za vrijeme studija boravila je u Stuttgartu, Rimu i Firenzi, a živi i radi u Solinu. Autorica je niza skulptura u Hrvatskoj i u inozemstvu, pa smo je zamolili za razgovor:

- Malo se žena bavi kiparstvom, zašto? Odakle taj poziv?

- U vrijeme studiranja na akademijama na kojima sam boravila, zorno vidite da zanimanje za kiparstvo nose žene. Od, recimo, nekog maksimuma koji se nađe u klasi, dakle šest upisanih potencijalnih kipara, četiri su studentice i dva studenta. Nisam nikada ni željela razmišljati da su zvanja i zanimanja spolno predodređena... Daleko sam od takva razmišljanja i odgojem i sredinom iz koje sam potekla. Život mi je pokazao da onu povlasticu koju sebi sami damo, danim nam izborom zanimanja ili posla u životu, nosimo s nevjerojatnom lakoćom. Puno se žena bavi kiparstvom. Uvijek mi postavljaju taj upit pa sam na putu da posložim jedan studiozan elaborat o tome. Kad me već smatraju rijetkošću, idemo vidjeti jesam li.

ODAKLE NADAHNUĆE?

- Spona između umjetničkog rada i obiteljskog?

- Vrlo jednostavna i međusobna. Bez tog vrela Ljubavi (obitelj) u mom životu nema ni ovog kiparstva u kojem živim, stvaram i jesam. Umjetnost nije posao, to je život u svoj svojoj punini. Zato bez

vrela Ljubavi, jednostavno ne postoji ni kiparstvo. To je moje iskustvo.

- Stvorili ste toliko raznovrsnih skulptura-dijela. Odakle nadahnuće?

- Ja ne računam na nadahnuće. U danu mi prođe stotine „nadahnuća“ pri svakom koraku i susretu... Meni je sve uvijek iznova novo i zanimljivo, sve što me okružuje, u čemu živim i djelujem. U ateljeu bih mogla raditi bez preki-da... Ali sve ima svoje vrijeme i proces. Uglavnom djelujem kad vidim skulpturu gotovu u svojoj glavi. Zato je vrijeme hoda u kojem se stalno pojavljuju slike i ideje jednako važno i vrijedno kao i vrijeme rada u ateljeu.

- Odakle ljubav prema biblijskim motivima?

- To nije ljubav prema biblijskim motivima, nego živa vjera. Nju živim i s njom hodim. Tako je za mene normalno da kroz nju razmišljam i promatram svijet oko sebe. Pa onda radovi koji nastanu, odraz su mog promišljanja... Upravo onog koje nosim u sebi, s kojim se budim, dišem, živim.

- Koliko je zastupljen lik Gospe u Vašim skulpturama - slikama?

- Anđeli su moja neiscrpna tema kroz život oblika... Oni su simbol, metafora svih ideala za kojim težim... Iskrenosti, poniznosti, sebedarja, hrabrosti, čistosti, istinoljubivosti, ustrajnosti, marljivosti, vjernosti, predanosti... Gospu sam radila na vratnicama za crkvu u Bijelom Viru, Metković, te kao slobodnu skulpturu u prostoru vezano isključivo za sakralno. Jedan je rad, Gospa u Plavom, u crkvu Solinskih mučenika, izrađena za procesiju. Dobila sam predivna svjedočanstva svojih Solinjana o njoj. Ona ih svojom pojavom potiče na

bliskost u molitvi te osjećaj uslišanja i razumijevanja pri prošnjama. To mi je predivna i vrijedna spoznaja.

ZNAČENJE VJERE U ŽIVOTU

- *Koliko se suvremeno kiparstvo i slikarstvo uklapaju u duhovno i vjersko - u sakralno graditeljstvo?*

- Mislim da je danas stanje poražavajuće u svakom smislu i obliku. Ali za to treba više prostora jer je problematika vrlo složena i na više razina.

- *Što Vam znači vjera? Koja je uloga Gospe u vašoj obitelji?*

- Svoju vjeru živim poprilično tiho i samozatajno. Kao onaj molitelj koji se moli iza zatvorenih vrata da ga nitko ne vidi i ne čuje. Iz razloga jer s Bogom živim svaku sekundu, neodjeljivu od bilo kakva vremena i prostora. Sebe sam potopila u Bogu svom Stvoritelju i ne odvajam ni misli ni riječi od onoga što ne bi bila molitva. Marijansku duhovnost nosim u sebi s puno poštovanja, milosnih spoznaja i otkrića. U obitelji nema puno formi nego je sve sadržaj svakodnevnog utkan u život s Bogom.

ISKUSTVO KRUNICE

- *Važnost krunice za duhovni život?*

- Period života bila sam neodjeljiva od krunice, sada više nije tako, ali samo u smislu izgovorenih riječi. Krunicu moli Duh Sveti u nama. Za razliku od prije kada sam izgovarala riječi... Sada šutnjom prolazim kroz nju. Prolazim kroz svoj život s Kristom. Onda mi se riječi čine suvišne iako ih čujem uvijek iznad sebe same. To je moje iskustvo krunice danas. Kontemplirati sva otajstva sada mogu jedino šutnjom, duboko uronjena u sve što vidim. Riječi koje više ne izgovaram, u meni su kao pečat na duši i ne daju se izgovoriti. To je hod s Kristom koji je neprekidno prisutan i od kojeg se ne odvajam. To je za mene krunica danas, otvorenih očiju duše, vidjeti taj hod u svagdanjem životu.

- *Što trenutačno stvarate?*

- Život sami. U njega uronjena sa svim što mi donosi, pa tako donese i skulpture koje kao glazbenik preslušam u eteru onog svijeta koji se bavi oblicima i formom, snagom volumena i svježinom oblikovanja, sadržajem nevidljivog i govorom materijala, strukturama pojavnosti i tehnologijama komunikacije...

- *A središte i smisao života mladih?*

- Mladi imaju vlastitu žudnju za životom. Neka je strastveno žude u smislu vrsnosti svake vrste i danosti koje su im dane. Neka im za mali osvrtna na to posluži Prispodoba o talentima. Za središte i smisao neka između ostalog uzmu iz baštine koju smo od Boga baštiniili... Radost života. U Radosti života živjeti se može, jedino potpunim predanjem i povjerenjem Kristu. Ako do tog izvora dođu, nikada neće ožednjeti... Izvor Žive vode neka je u središtu i smislu njihovih života.

Dragica ZELJKO SELAK

Izgubili se u obvezama

- Što je ovo?! Pritisnulo sa svih strana. Ima li igdje kaplja dobra ili je sve zlo? Novine, televizija, radio i razgovori kao da su se udružili. Crne vijesti okreću se i prevrću, samo se o njima govori. Ljudi likuju, rješenja siplju iz rukava...

- Više nikamo ne mogu izaći! Svi govore jedno te isto, kao prvašići, ponavljaju što je rekla učiteljica. Ponavljaju što su pročitali zna se iz kakvih novina... Što je to sa svijetom?! Gdje je nestalo naše hrvatsko jedinstvo i naša vjera iz doba obrambenoga Domovinskog rata?! - pita se moja ljudina, a grlo mu se stislo.

Poštar donosi tužbu. Ljetos ga zamolio prvi susjed da na naše iskrcu pijesak, da će nešto popravljati na kući. Romeo mu dopustio, a on sada podigao tužbu. Traži da se uknjiži na taj dio jer je ondje njegov pijesak, dokazuje kako je to oduvijek bilo njegovo!

Najbolja prija klevetala me, da me vidjela nedolično odjevenu, u neprilične ure na nepriličnim mjestima. Kad sam je podsjetila da me nije možda zamijenila s nekim, odlučno je odbila, i točka. Da toga dana Romeo nije bio kod kuće, Bog zna što bi bilo.

- Ja sam bio tada kod kuće i znam da si bila uz mene. To što ona kaže i zašto, nije važno - ne zanima me!

- Ali, mene zanima! Zašto? Što će joj to? Zbog čega? To je ona u koju sam imala povjerenja, za koju sam bila spremna život dati! Duša mi se razdire!

Sve mi je pošlo naopake. Na poslu ni u kući nemam mira. Samo svađe, nes-

porazumi! Svi me mrze! Zloća i zavist na poslu, to je strašno. Zamisli, zamolila sam kolegicu da mi nešto pokaže, ne znam, t tu sam nova, ili da me zamijeni na pet minuta da odem k šefu da mi on pokaže, - ne, nije htjela. Jednostavno je rekla: Neću! - Kako ću živjeti i raditi s takvima?!

Drugi se žale na ficicu u minici koja ništa ne radi i ne zna raditi, koja je dovedena da ih kontrolira. Tjera svima strah u kosti, a otkazi se dijele leva-leva. Hajde ti sada tu radi, budi miran, usredotočen na posao. Za ispljivanje na živce!

Emanuelu muči stotinu drugih problema. Susreće se sa zloćom i ljubomrom, otimačinom tuđega truda kojega spretno plasiraju kao svoj rad. Tako da ona koja je doma marljivo radila dobije jedinicu "radi prepisivanja" od one koja je ukrala njezin uradak i dobila peticu!

- Nitko ne zna kako je meni! A tek meni? Ne znaš ti kako je tek meni? To je vaše ništa prema mome! Pogledaj ovo! Slušaj ovo! Vičemo jedni drugima na uši. Jadamo se. Tražimo pravdu, prizivamo istinu. Tlak raste, piju se čajevi, gutaju se tablete. Tko će ujutro na posao!?

Baba Anđa kao duh prolazi mimo nas, nitko je ne sluša. U jednom trenutku mislim: Blago njoj, ona nema nikakva problema. Nikakvih zahtjeva. Kako bi bilo lijepo da smo svi kao ona!

Uhvatila je moj pogled, znala je o čemu razmišljam, pročitala me.

- Oduvijek je bilo zla i zlih ljudi, zavisti, prijekare i ljubomore. To se jednostavno ne može izbjeći, ali se može ublaži-

ti: ne dopustiti zlu da te repinom svojom udara. Okrenuti se.

- Kamo? Da pobjegnem iz kuće, iz grada, sa sela?! Da odem u drugu državu?! Na drugi kontinent?! - povikala sam ljutito.

- Kao da su u drugim mjestima ljudi anđeli? Oni će s babom raspravljati! Svašta! - javio se moj Romeo. Djeca kolutaju očima, a baba govori smireno:

- Posij pšenicu, gledaj kako raste, raduj se životu koji niče pred tvojim očima, svome mužu koji zna da si ispravna. Napravi palačinke i obraduj svoju djecu! Obidi stare, nemoćne i same. Daj malo svoga života onima kojima je potrebno, kao što si i meni dala svoj dom i svoju toplinu.

Prije nego se itko od nas snašao, upalila je svijeću. Iako je bila sredina dana, njezina svjetlost donijela je tračak radosti. Baba je dominirala situacijom. Slušala sam je otvorena srca:

- Izgubili ste se u prevelikim obvezama. Zamijenili ste bitno od manje bitnoga. Uprite pogled naprijed. Uskoro će Božić. Napraviti ćemo bor. Kad na njemu zapalimo svjećice, sve će ružno nestati. Anđeli silaze s neba, pjevaju, a i mi s njima. Isus dolazi. Tu je, blizu. Majka Božja već je u poodmakloj trudnoći, ne dopustimo da nam se Bog rodi pred vratima. Spremimo za nj dom, dočekajmo ga otvorena srca. Primimo ga kako se dostoji. Bog nam je darovao vrijeme, iskoristimo ga za dobro...

Zvoni Glorija. Baba se stišala. Stavlja na se znak križa, a mi je slijedimo:

- Anđeo Gospodnji navijestio Mariji... Srce mi treperi od sreće.

R. T.

**Kad bih mogao
Kad bih mogao
napisati pjesmu
o ljubavi i miru,
učinio bih to danas,
jer sve se složilo
da pjeva
pred zlatnom kućom
izlazećeg Sunca;
lahor
s velikog mora,
u granatoj palmi,
ptice
i zričci
i zeleni krajolici,
jer danas je Božić.
Pjevajte i Vi!**

I. STOJANOVIĆ

Gospa Szevladarica

Kako je procesijski prizor, koji se u srednjem vijeku odvijao rimskim ulicama, preslikan u crkvi sv. Marije u Rimu, u Zatiberju (Santa Maria in Trastevere), svjedoči mozaik u apsidi iza glavnog oltara. Prema ikonografskom sadržaju u polukupolnoj apsidi prikazan je motiv nekadašnjih srednjovjekovnih procesija, koje su se održavale u Rimu za marijanskih slavlja, a završavale su u toj bazilici. U njima su se, jedna uz drugu, nosile slike Presv. Spasitelja iz lateranske bazilike i Gospina slika *Salus populi romani* (Spas rimskoga puka) iz bazilike sv. Marije Velike. Vjerojatno je u procesijama sudjelovao i rimski slikar *Pietro Cavallini* (†1330.). Kad je, naime, g. 1291. dobio zadatak da oslika oltarnu poledinu, u polukupolni dio apsidge postavio je mozaik s prizorom posljednjeg suda na kojemu sjedi, na istom prijestolju, Krist kao Szevladar i Marija kao Szevladarica. Kako su se procesije zaustavljale u crkvi sv. Marije Nove (Santa Maria Nuova) u blizini Rimskoga trga, danas je ondje crkva sv. Franješke Rimske (Santa Francesca Romana), u kojoj se nalazila još jedna slika s marijanskim prizorom, umjetnik je Gospin lik preuzeo upravo iz nje. Tako su, slikovito, Presveti Spasitelj i Marija Bogorodica, na kraju procesije zajedno sjeli na Prijestolje milosti, simbol Crkve zaručnice u liku Gospe, koja sjedi s desne Krista Zaručnika.

VIŠE TEMATSKIH CJELINA

Mozaik je podijeljen na više tematskih cjelina s prizorima iz povijesti spasenja. U vrhu apsidge, oko slavlolu-ka, lijevo i desno od znaka križa s grčkim prvim slovom alfa i zadnjim omega te šesterim svijećnjacima, prikazana su četvorica evanđelista, s krilatim zoomorfnim simbolima, i starozavjetni proroci Izaija i Jeremija. Lijevo je Izaija koji pokazuje svitak s natpisom (Iz 7, 14): *Ecce virgo concipiet et pariet Filium / Evo, Djevice će začeti i roditi Sina*, a na suprotnoj strani Jeremija otvara svitak s riječima: *Christus Dominus captus est in peccatis nostris / Krist Gospodin uhićen je za grijeha naše* (prema Tuž 4, 20). Uz proroke je zato kavez sa pticom, znakom grijeha iskonskoga, a u tjemenu slavlolu-ka Kristov je monogram u obliku chi-ro znaka. Od kristograma se u polukupolni prostor spušta svećani pokrov s deveterim poljima, u obliku nebeskoga šatora, oslikan kršćanskom simbolikom, iz kojega ruka Boga Oca blagoslivlje Prijestolje milosti i spušta vijenac slave.

Na središnjem prizoru u polukupolnom dijelu apsidge osam je likova. Na Prijestolju milosti zajedno sjede Krist Szevladar i Marija Szevladarica. Prijestolje je malo lijevo, tako da na nj može sjesti Majka kao Szevladarica uza svoga Sina. Na knjizi u Kristovoj ruci ispisano je: *Veni electa mea et ponam in te thronum meum / Dođi, izabranice moja, i sjedi mi s desna*. Marija pridržava svitak s riječima: *Laeva eius sub capite meo, et dextera illius amplexa-*

tur me / Njegova mi je ljevica pod glavom, a njegova me desnica grli.
 Ti tekstovi zapravo su kristološka sveza iz Pjesme nad pjesmama (2,6) s prvim retkom iz Psalma 110.

SVEČANO ODJEVENA

Po uzoru na bizantsku umjetnost, na mozaiku je predstavljena Marija kao gospođa carica, a Isus kao gospodin car na istom prijestolju. Zato je Majka svečano odjevena sa svjetlokrugom i krunom na glavi, a Sin u zlatnu plaštu sa svjetlokrugom u obliku križa. Dok Majka pokazuje troprstom na Sina, on ju grli kao suvladaricu. Lijevo do Gospe tri su svjedoka: papa Kalist I. s knjigom u ruci, sv. Lovre s križem i papa Inocent II. s modelom crkve, a desno od Krista četvorica su svjedoka: sv. Petar Apostol s ključevima, papa Kornelije, papa Julije I. i sv. Kalepod, rimski mučenik.

Po uzoru na bizantsku i romaničku ikonografiju, svi glavni likovi na

mozaiku stoje frontalno, gledaju prema vjernicima.

Ispod središnjeg prizora, u dva reda, natpis na kasnolatinskom jeziku svjedoči da je crkva podignuta u čast "blagoslovljene Majke" koja s Kristom sjedi na istom prijestolju. Niže natpisa friz je Jaganjaca Božjega, na kojemu je, u sredini, Krist kao Janje Božje, a s lijeva i desna, iz Betlehema i Jeruzalema, izlazi po šestero janjaca, koji simboliziraju dvanaesticu apostola. Podno polukupole, u polukružnom dijelu apsida, između triju prozora, četiri su prizora koji se nadovezuju na dva sa strane, ukupno ih je šest iz Gospina života: Rođenje Gospino, Blagovijest, Rođenje Isusovo, Pohod mudraca, Prikazanje u hramu i Gospina smrt. Tako možemo reći da je slikar P. Cavallini prikazao povijest spasenja koja se dogodila po bl. Djevici Mariji kao ilustriranu marijansku Bibliju.

Ante Branko PERIŠA

Po Mariji k Isusu

Što me dulje "vrime načinja" i žurba više s mene otpada, to intenzivnije šunjka po meni dragost djetinjstva, škaklje me krv u žilama i srčanim komorama, duša mi poplavi u draži žudno očekivane Noći, koja oblijeva pastirske staje vlastitog Betlehema, emocije se puše i ožižu, postajem Proljeće u cvatu, rascvjetano polje i botanički vrt sreće, Zemlja i svijet je u Rodenju, Bog "zaželio" biti Dijete i zaista dođe, obdari nas Sobom... U šutnji i anonimnosti, bez vidljive posebnosti, ugnijezdio se anonimni Bog u staji, krajnje skriven i nemoćan.

NAPRSLA HARMONIJA

Po planu i volji Božjoj stvoren je kozmos i čovjek na Zemlji, muško i žensko, živjeli su u zajedništvu s Bogom uz opomenu: "... plod stabla što je nasred vrta da niste jeli. Ne dirajte u nj, da ne umrete." Čovjek je ignorirao zabranu i sagriješio, okušao zlo, neposluh plaća patnjom i smrću, gubi Raj zemaljski, ali ne i Božju Ljubav. Nju je Bog sklonio u obećanje izmirenja, iako Ga je čovjek duboko zabolio. Stvoritelj nije htio mizantropa, zato je riskirao čovjekovu neposlušnost, ali Ga je njegova slobodna volja do stvaranja zaboljela. Sad je čekao da se ispuni vrijeme i da Povijest ljudskog roda rodi izabrano poniznu i kreposnu djevojku, "milosti punu", dostojnu da nosi i udomi Sina Božjega, Njemu najsličnija od svih stvorenja, koja će izdržati

najteže i najcrnje dane života svoje i svoga Sina: Muku i Smrt, odanu i nepokolebljivu ženu, koju osobne tragedije ne mogu slomiti, nego privrženost ojačati. Jer i Ljubav ima dvije strane medalje: čar i žar darivanja i patnju ljubavi, kao i crkvena godina dva vremena: Božić s došašćem i Uskrs s korizmom. Prvo odražava prpošna sladunjavost djeteta, bezbrižno sanjarenje, a i nestvarnu ocjenu očekivanog, jer nam usrećenje događanja zaklanja drugu stranu, gorke apokaliptičke scenarije sutrašnje stvarnosti.

NASTUP POMIRITELJA

Paradigmatski u Božiću nije Rodenje, nego događaj dolaska Sina Božjega na Zemlju, doduše s romantikom rođenja, ali i sa smrću na potiljku, jer tko se rodi, taj i umire. Kod Njega nisu Muka i Smrt posljedica grijeha,

nego zadatak koji je preuzeo. Božja volja za spasenjem čovjeka jača je od svih ljudskih grijeha. "On je tako ljubio svijet da je dao svoga Sina ... da se svijet spasi po njemu." Zato ovaj radosni Blagdan nosi i Isusovu i drugu stranu, otkupiteljsku zadaću, drugo vrijeme crkvene godine. Jer Bog nas voli i kad griješimo, ali On ne honorira raskalašenost.

Zavrzlamu oko nepoznatog Djeteta riješio je usplahireni Herod nalogom da se sva muška djeca do dvije godine ubiju. Kakvo perverzno divljaštvo! Isus mu je bijegom u Egipat izmakao, pobjegao u dijasporu, reklo bi se danas, stranac od početka, u rođenju i životu.

Što veća ljubav to teža uvreda od onog koga voliš, ona priži do dna, ponekad bez utjehe, ali zato ljubav nerazmjerno raste - to je utjeha! -, nosiš ljubav kao žrtvu za onog koji te "ubija", ("Bože, oprostimo im, jer ne znaju što čine!"). Vrhunac te utopijski prosute Ljubavi, uprljane blasfemijskom lakrdijom onih kojima je namijenjena, to Dijete će tek iskusiti: Čovjek ubija Onog koji ga otkupljuje, tim se zločinom spašava, ovdje pamet puca. Zato ovo Rođenje u čelo tuče, ono je nesvakidašnje, Isus dolazi da izvrši obećanje, iako zna što Ga čeka...

PRVI ČOVJEK "NEBESKE HIJERARHIJE"

Marija je s Bogom krvno i osobno da se bliže ne može biti, hranila ga u sebi 9 mjeseci, a kasnije svojim mlijekom, sklanjala ga, dok "nije došao Njegov čas", a onda kroz zajedničku Muku: izdaja učenika, predaja rulji, izrugivanja, vucanja od Poncija do Pilata s križem na ramenima, pljuvanja po njemu, ironi-

ja suda, mučenje da što bolnije umre, Razapinjanje i ono grozno uspravljanje i visenje na čavlima obješenog tijela, koje vapi i na kraju u boli izdahne, Njezin Sin i Bog, pamet i osjećaj u bijegu iz čovjeka na križ, Sin i Majka, ta divna, krhka, ali hrabra Majka boli...

Kompleks servilnosti epigona teatralno reži ekstremom zlobe u nezasitnoj perverznosti animalne naslade ujedajući srž Njegove i majčinske patnje. Ona je žrtva svoga Sina i našeg Otkupitelja, oboje je omogućila i spasila ljudsko dostojanstvo.

Njezin izbor i pristanak da bude Majka Božja, kao i mučeničko životno praćenje Isusovo ideal je ustrajnosti i sljedbe Dobra, a i obveza na posebnu pobožnost prema njoj. Sa "Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas grešnike, sada i na čas smrti naše", ne stavljamo je u rang Boga, nego da posreduje kod Njega, jer je jedino stvorenje, koje je tako daleko "otišlo u nebesku hijerarhiju", moćna, a kao "jedna od nas" i nama blizu, može nas bez suspektosti korupcijske ili mizantropske inflacije i najbolje razumjeti. Baš kao u Kani: "Vina nemajul!", a On već zna "svoj posao". Na kraju zadnji cilj pobožnosti nije apoteoza Marije, nego slava Božja i Njegovo veličanje, a Marija, kao Njegova Majka, ima riječ i zasluge kod svog Sina. Ljubavlju prema njoj postajemo odvjetnik njezina čašćenja, što je zahvala za dug, jer smo i od njezine boli profitirali. Pobožnost prema njoj ne umanjuje niti zaobilazi Boga, više Ga proslavlja, a "moljac" nije nikad u molitvi, nego u glavi onoga koji neće da moli.

Duje

Čekati Božić bdijući s Marijom

Hrvatski biskupi objavili su poruku o rodnoj ideologiji koja se temelji na biblijsko-kršćanskoj antropologiji poimanja čovjeka, tijela i spolnosti s osobitim osvrtom na rodnu teoriju. Na temelju nje napravili smo kratka razmatranja koja nam mogu dobro doći kao uvodi u otajstva krunice radosti moleći tijekom došašća.

1. ANĐELOV NAVJEŠTAJ MARIJI

Andeo reče: "Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo 'ti ćeš začeti i roditi Sina' komu ćeš nadjenuti ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Previšnjega. Gopodin Bog dat će mu prijestolje Davida, oca njegova. On će vladati kućom Jakovljevom do vijeka. I kraljevstvo njegovo neće imati svršetka." (Lk 1, 30-33)

Krist je ostavio zapovijed svojoj Crkvi da propovijeda evanđelje svemu stvorenju uzimajući u obzir izazove s kojima se u toj zadaći trajno suočava. S jedne strane uvijek se radi o izazovu ikulturacije evanđelja, a s druge strane potrebna je kritička prosudba kulture, koja zna nametati i određenu ideologiju.

Dok razmatramo o anđelovu navještenju Mariji, molimo za današnjeg čovjeka, da shvati kako je najbolji odgovor na izazove nove ideologije, koja nije čovjekovu narav koju čovjek dobiva rođenjem, autentičan navještaj i svjedočenje evanđelja vlastitim životom.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

2. MARIJIN POHOD ELIZABETI

U one dane Marija se žurno zaputi u planinski kraj prema jednom gradu Judinu. Uđe u kuću Zabarijinu i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta ču Marijin pozdrav, zaigra dijete u njezinoj utrobi, i Elizabeta se napuni Dubom Svetim. (Lk 1, 39-41)

Obezvređivanjem naravnog zakona želi se ukloniti svaku zapreku ljudskoj samovolji. Pod dojmom moći koju je postupno zaboravio, a uvjeren da ne postoji nikakav naravni, unaprijed zadani, poredak stvari, čovjek se sve više počeo stavljeti na mjesto Boga i prisvajati sebi ulogu svemogućega stvoritelja i zakonodavca, čija je sloboda apsolutna. To je glavni uzrok svih ljudskih nesreća.

Dok razmatramo o Marijinu pohodu na Elizabetu, molimo za današnjeg čovjeka

koji pokušava po svojoj mjeri preoblikovati svijet, pa i samu svoju narav, te sebe postaviti za apsolutnoga gospodara života i smrti, za mjerilo istine i laži, za zadnji kriterij dobra i zla, da ne dovodi u opasnost sebe i sve stvoreno.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

3. MARIJA RAĐA ISUSA

Dok su tu bili, njoj dođe vrijeme da rodi. I rodi sina svoga, prvorođenca, te ga povije u pelenice i položi u jaslje, jer u svratištu nije bilo mjesta za njih.

(Lk 2, 6-7)

Jedna od mnogih posljedica čovjekove preuzetnosti je i aktualna antropološka revolucija, koja svoj najradikalniji izraz i oblik ima u tzv. rodnoj ideologiji. Nju se pokušava, kao širu lepezu "kulture smrti", na sve načine usaditi u ljudsko društvo s ciljem da se posve izmijene ne samo temelji zajedničkoga života i njegove nosive vrijednosti nego i sam čovjek.

Dok razmatramo kako Marija rađa Isusa u špilji u Betlehemu, molimo za pojedince koji su pred svim tim zbunjeni, za vjernike i one koji se tako ne izjašnjavaju, za obitelji i zajednice koje susrećemo u različitim prigodama i zbog toga su zabrinuti, da se ne daju smesti ni pokolebati.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

4. MARIJA PRIKAZUJE ISUSA U HRAMU

Kad je prošlo i vrijeme njihova čišćenja, prema Mojsijevu zakonu, donesoše Isusa u Jeruzalem da ga prikažu Gospodinu, kako je pisano u Zakonu Gospodnjem:

"Svako muško prvorođenče neka se posveti Gospodinu!" (Lk 2, 22-23)

Svatko kome je stalo do istinskoga čovjekova dobra ne može ostati ravnodušan prema učenju rodne ideologije i njezinu nasilnu nametanju. Vjernici i svi ljudi dobre volje koji zbog toga dijele istu tjeskobu i zabrinutost, samo se zajednički mogu oduprijeti toj opasnosti koja prijete čovjeku i njegovoj budućnosti na zemlji.

Dok razmatramo kako Marija prikazuje Isusa u Hramu, molimo za današnjeg čovjeka i cjelokupno društvo, koji su izloženi obilju različitih ponuda i izazova, da u svagdanjem životu znaju oblikovati jasne kriterije razlučivanja i ispravna odabira.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

5. MARIJA NALAZI ISUSA U HRAMU

Nakon tri dana našu Isusa u bramam gdje sjedi među učiteljima, sluša ih i postavlja im pitanja. Svi koji su ga slušali divili su se njegovu umu i odgovorima. (Lk 2, 46-47)

U svojim temeljnim postavkama rodna ideologija razlikuje se ne samo od temeljne kulture i civilizacije u kojoj je čovjek tijekom mnogih tisućljeća rastao i u kojoj se ljudsko društvo oblikovalo, nego je i u dubokoj suprotnosti sa zakonima ljudske naravi i s kršćanskom, odnosno biblijskom vizijom čovjeka.

Dok razmatramo kako Marija nalazi Isusa treći dan u Hramu među naučiteljima, molimo za današnjeg čovjeka, da uvidi zablude rodne ideologije i pronađe temelj na kojemu će moći graditi svoj identitet i s njim povezano dosotjanstvo i ljepotu ljudskog življenja.

Očenaš, 10 Zdravomarija i Slavaocu...

KAJO

Biće posve omiljelo Bogu

Srce nam se svaki put obraduje kad pomislimo da među ljudskim stvorenjima postoji biće koje je posve omiljelo Bogu - zbog svoje iskonske čistoće, bezgrešnosti, jer je jedino očuvano od ljage i posljedica velike iskonske krivnje, jer je tome biću bila namijenjena najveća uloga u povijesti svemira i svijeta. Udijelivši joj bezgrešnu čistoću, Bog je Mariju najsavršenije pripremio za veliko djelo utjelovljenja Sina Božjega. Bit će Bogomajka! Zato je začeta bez grijeha, koji su baštinili svi ljudi, osim nje, po Adamu - moralnome predstavniku ljudskoga roda.

U poslanici Rimljanima (5, 13), sv. Pavao naglašavao je da su u Adamu svi sagriješili i svi bili potrebni Kristova otkupljenja, pa su zbog toga i neki crkveni naučitelji u svojoj tjeskobi stavljali pitanje: Ako je Marija začeta bez grijeha, znači da Krist nju nije otkupio. Tu je tajnu razriješio oštroumni crkveni naučitelj franjevac bl. Ivan Duns Škot: *Bog je na Mariju primijenio najsavršeniji način otkupljenja: Zbog predviđenih zasluga Isusa Krista*, Bog ju je unaprijed očuvao od svakoga grijeha i njegovih posljedica. I Duns Škot zaključuje: *Bog je to mogao učiniti - da Mariju očuva od grijeha; to je dolikovalo, i Bog je to učinio.*

Crkva je uvijek vjerovala da na Marijinu liku nema nikakve ljage. Bog ne bi mogao dopustiti da njegova majka bude i jednoga trenutka pod vlašću Sotone. Ta ona, žena

Otkrivenja, "obučena u sunce, mjesec pod njezinim nogama, a na glavi joj vijenac od dvanaest zvijezda" (Otk 12, 1), ima satri glavu Zmiji.

Ta Krist je tako povezan sa svojom bezgrešnom Majkom. Njegova otkupna sveta krv je - Marijina krv. I ta je krv unaprijed očuvala svoju Majku.

Crkveno učiteljstvo, na čelu s papom Pijom IX., bulom *Ineffabilis Deus* 8. prosinca 1854. proglasilo je kako je od Boga objavljena istina da je bl. Djevica Marija očuvana od iskonskoga grijeha u prvom trenutku svoga začeca zbog predviđenih zasluga Isusa Krista.

Dok svi mi ljudi imamo grešne sklonosti, Marija nema nikakve, jer je sva čista i lijepa. Ona je naš uzor, kojemu se trebamo suobličiti: molitvom, žrtvom, pokorom, postom, dobrim djelima ljubavi i primanjem sv. sakramenata ispovijedi i pričesti. I možemo stoga izreći:

*O zaštitnice djevice,
Sva čista Majko Božija,
Što nada si i rajska dver,
Veselje vječnih darova.*

*Sotoni strašna tvrđavo
I zvijezdo lađi nasjeloj,
Od zasjeda nas očuvaj,
Prosvijetluj, vodi narod svoj!*

*Rasprši tamne zablude,
Odmakni skriven greben ljut,
Na burnom moru siguran
Zalutalima kaži put!*

*Ti jedina si prečista
Sred roda našeg grešnoga.
Vještinu zmije zlobnice
Odagnaj od nas preblaga!
(Himan)*

s. Marija OD PRESV. SRCA

Sretan Božić

**S neba siđe Bog na Božić,
širok našega planeta
prepoznat je lako Njega
u osmijehu djeteta.**

**Ajmo malom Isusu
rođendan čestitati
zvijezda će repatica
nama putem sjati.**

**S pjesmama anđela
dok nebeska lira svira,
mi slavimo radosno
blagdan Božje ljubavi i mira!**

**Naš je poklon Isusu
kad u srcu čistu svom
uredimo za Njega
siguran i topli dom.**

**Raduje se Marija
Isusova Mati,
što njezinu Sinku miću
srca ćemo svoja dati.**

**Sveti Josip ljubazno,
i to reći valja,
u goste je primio pastire
pa sveta tri kralja.**

**Sretan Božić svima,
u danima slavlja,
puno Božjeg blagoslova
i sreće i zdravlja.**

Vinka TOKIĆ BUROLO

Bezgrešna

Bilo je to prije nešto više od dva tisućljeća. Aleksandar Veliki, makedonski kralj, jedan od najvećih vojskovođa u povijesti, proširio je svoje kraljevstvo do ondašnjih poznatih krajeva svijeta. U Ateni je cvala umjetnost sklada i ljepote. Razvijala se filozofija logike, fizike i metafizike, a u Rmskom carstvu vladao je svjestki mir. U nepoznatu mjestu, Sveto pismo ne navodi mu imena, u obitelji koja je bila već u pođmakloj dobi, Sveto pismo ne kaže kako se zvala, rodila se kći kojoj nadjenuše ime Marija.

Devet mjeseci ranije dogodilo se čudo, čudo nevideno. Za razliku od ostale djece, koja od samoga trenutka svog začeca baštine iskonski Adamov grijeh, Marija je bila od njega unaprijed oslobođena. Već u tom času bila je sva u sjaju Božje milosti i svetosti. Bog ju je unaprijed očuvao od grijeha iskonskoga koji nam se oprašta po sakramentu krštenja. Zato ju je rodica Elizabeta pozdravila kao "blagoslovljenu među ženama" (Lk 1, 42), a anđeo Gabrijel oslovio kao "milosti punu" (Lk 1, 28). Budući da je ona bila oslobođena od svake ljage grijeha iskonskoga već u trenutku svoga začeca, sv. Anzelmo iz Aoste (†1109.) kliče kako je njezinim "blagoslovom blagoslovljena sva priroda", a sveti pisci i crkveni naučitelji prikazuju je kao "tajanstveni kovčeg" koji je u općem potopu jedini očuvan od propasti. Ž. P.

Krunjenje Gospina kipa

U Tordincima je 13. listopada, na završetku misnog slavlja, okrunjen kip Gospe Fatimske u znak zahvalnosti što je od njegova dolaska g. 1958. Gospa uvijek bila uza svoje vjernike, nakon čega je uslijedila procesija s kipom oko crkve. (GK)

Gostovali "Solisti sv. Marka"

"Solisti sv. Marka" iz Zagreba gostovali su 17. listopada u dubrovačkoj stolnici Velike Gospe i održali koncert klasične glazbe. (GK)

Blagoslovljena kapelica

U povodu 130. obljetnice djelovanja sestara Kćeri kršćanske ljubavi u Voloskom, u njihovoj kući nadb. I. Dvečić blagoslovio je 18. listopada kapelicu Majke Božje od čudotvorne medaljice. (GK)

Dan Salezijanske obitelji

U Zagrebu su se 25. listopada okupile četiri grane Salezijanske obitelji koje djeluju u Hrvatskoj i u zavjetnoj crkvi sv. Mati Slobode slavili misu te imali prigodni program. (IKA)

Kraljica Palestine

U Zagrebu je 25. listopada kod franjevaica na Kaptolu proslavljen blagdan Kraljice Palestine, a misno slavlje predvodio je fra D. Tepert. Sudjelovali su članovi i kandidati Viteškoga reda Sv. groba Jeruzalemskog, a molilo se posebno za kršćane u Isusovoj domovini. (IKA)

Prijenos blaženikovih relikvija

U Svetvinčentu je 25. listopada, na 72. obljetnicu đakonskog ređenja bl. Miroslava Bulešića, upriličena posveta oltara i prijenos blaženikovih relikvija u oltar župne crkve Navještenja Marijina. Slavlje je predvodio biskup D. Kutleša, a propovijedao biskup I. Milovan. (GK)

Blagoslovljena nova crkva

Na Spilicama - Nova Brista, u župi Staševica kraj Vrgorca, dekan D. Bilandžić blagoslovio je 26. listopada novu crkvu Gospe Lurdske i Duha Svetoga, a svečanosti je prethodilo večernji molitveni tjedan. Gradnja crkve je započeta g. 2012. za župnika fra S. Bešlića, a nastavljena za fra I. Jukića i fra N. Šabića te dovršena 2014. za župnika fra V. Prlića. (KJ)

Osobe s invaliditetom u Međugorju

Pod geslom "U Marijinoj školi", u Međugorju je od 23. do 26. listopada održano III. međunarodno hodočašće osoba s invaliditetom, na kojemu su župljani besplatno ugostili više od 1300 sudionika, a bilo ih je najviše iz Hrvatske, zatim iz Slovačke, Slovenije, Poljske, Ukrajine, Latvije, Italije i SAD-a.

II. festival zbarske glazbe

U crkvi Gospe od Ružarija u Drnišu 25. listopada održan je II. festival zbarske duhovne glazbe "Julilate Deo", na kojemu je nastupilo oko 150 pjevača u šest zborova iz Vodica, Makarske, Pirovca, Kaštela, Zadra i Drniša. (IKA)

Smotra pjevačkih zborova

U crkvi Imena Marijina u Osijeku 26. listopada održana je Smotra župnih pjevačkih zborova Osječkog područja. Nastupila su četiri zbora: iz župe domaćina Mješoviti zbor odraslih i Mješoviti zbor mladih, Zbor Župe sv. Petra i Pavla (Osijek 1) i Župe sv. Josipa, radnika (Osijek 5). (IKA)

Završena hodočasnička godina

Misom zahvalnicom, koju je predvodio nadb. I. Devčić, 26. listopada zaključena je u trsatskom Gospinu svećite hodočasnička godina tijekom koje je ugošćeno 100.000 hodočasnika. Bilo je toga dana, već tradicionalno, hodočašće grada Rijeke. (IKA)

Trsatski hodočasnici

U trsatskoj crkvi sv. Jurja 26. listopada blagoslovio je fra S. Sabol vitraj "Trsatski hodočasnik", rad trsatskog župljanina akad. slikara Roberta Mijalića i dar M. i V. Polić, I. Pogorilića, I. i Ž. Škodi, D. Vučak, M. i N. Pujčić s bakom Katicom i kćerima Ines i Doris. U središtu je prozora sv. Ivan Pavao II, a oko njega hrvatski uzori, od kojih je većina rado hodočastila na Trsat. (HA)

Susret Svećeničke lige

U povodu stote godišnjice Schönstattskog pokreta, 27. listopada u Jasenicama je održan susret svećenika Svećeničke lige Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Misno slavlje predvodio je T. Čorluka, a propovijedao I. Ravlić i nakon misnog slavlja održao referat o djelovanju pokreta. (IKA)

Susret svećenika schönstattovaca

U povodu 100. obljetnice postojanja Schönstattskog pokreta, u Jasenicama je 27. listopada održan susret svećenika Svećeničke lige Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Misno slavlje predvodio je T. Čorluka, a propovijedao i predavanje održao I. Ravlić. (GK)

Nove postaje Marijina puta

Varaždinski biskup J. Mrzljak predvodio je 31. listopada pobožnost Marijina

puta u Klenovniku i pritom blagoslovio tri nove postaje - Smrtna osuda i put na Kalvariju (4. otajstvo muke), Uznesenje Marijino na nebo (4. otajstvo slave) i Silazak Duha Svetoga (3. otajstvo slave). Prve dvije dar su tvrtke Mipcro d.o.o. iz Ivanca i suvlasnika S. Kišičeka, a treća biskupa J. Mrzljaka. Isklesao ih je kipar Slavko Bunić. Ove godine podignuto je tako pet postaja, dvije u svibnju i tri u listopadu. (GK)

Slavlja u Gospe od Zdravlja

U svetištu Gospe od Zdravlja u Splitu 8. studenoga obilježena je 20. obljetnica osnutka Franjevačke mladeži u toj župi. U povodu 20. obljetnice postojanja Mješovitog zbora mladih i Komornog orkestra Gospe od Zdravlja, 14. studenoga predstavljena je prigodna moografija o njihovu djelovanju, koju je priredio njihov voditelj fra S. Grgat. (WFS)

Kod Gospe Brze pomoći

Hrvatski branitelji iz Slavenskog Broda i okolice sa svojim obiteljima i drugim vjernicima okupili su se 3. studenoga u svetištu Gospe Brze pomoći u Slavenskom Brodu na molitvu za branitelje i domovinu, a sutradan su išli u Zagreb iskazati potporu i blizinu braniteljima prosvjednicima. (BL)

Proslava Godine posvećenog života

Godina posvećenog života na nacionalnoj razini proslavit će se 14. ožujka 2015. u nacionalnom svetištu u Mariji Bistrici susretom redovnika, redovnica i Bogu posvećenih laika, redovničkih pripravnika, biskupijskih povjerenika za posvećeni život, kao i laika povezanih s redovničkim zajednicama preko trećih redova. Redovnice, redovnici i posvećeni laici svojim svjedočanstvom aktivno će sudjelovati u predprogramu Drugoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji na Trsatu 19. travnja 2015. (IKA)

Moda je "svemoćna": kad nalaže kako se odijevati, većina je, mimo uvjerenja, - prihvaća.

Postoje "vjernici", ali samo članovi Crkve. Postoje "komunisti", ali samo članovi Saveza komunista.

Vjernik, kao i rijeka, kad iziđe iz svoga vjerničkog korita, postane opasan za okolinu.

Grieh počinjen u zadnjem hipu života postaje - sudbonosan.

Šovinizam je strast mozga i srca koja se kod maloumnih - lako potpiruje.

Koliko traje djelovanje ispijenog alkohola i konzumirane droge, toliko traje i - "blaženstvo".

Sukobi su neizbježni, ako je samo jedan od susjeda - izgubio savjest.

Za častohlepne je jedan od najtežih prefiksa onaj - eks.

Lažan je izraz "zajednica", ako u njoj ama baš svi nisu - za jedno!

Kad pozadinski dio čovjeka preuzme funkciju glave, eto opasnog - zagadaivača okoline.

Začudo, kamikaze najprije ubiju sebe, a onda - druge.

Kad samo snaga čuva mir - nemir je na pomolu.

U svakom negativcu spava i pozitivac, pa ga treba što prije probuditi.

Simptomi su upozorenje da se smjesta krene u - traženje uzroka.

Fizičke i psihičke patnje otrežnjuju - "neovisne" i "svemoćne".

Patnicima ništa nije tako potrebno kao - osmijeh, blaga riječ i stisak ruke.

Stanko RADIĆ

- Zašto je bl. Djevica Marija bila milosti puna?

- Zato što u nju više nije moglo stati!

ZDRAVLJE

- Gospodine doktore, nikako ne mogu zaspati!

- Evo jedan dobar recept: brojite do tisuću i - problem je riješen.

- Kušao sam, ali mi to nije pomoglo!

- Nije Vam pomoglo?!

- Da, gospodine doktore! Uspio sam brojiti do 500, a onda sam se morao ustati i skuhati kavu, da lakše mognem izdržati do tisuću!

MUŠKO ILI ŽENSKO

Na vratima je netko pozvonio. Mama šalje maloga Marija neka ide i otvori. Mario otvori i vidi ispred fratra koji skuplja darove za misije. Vрати se u kuću pa će mami:

- Mama, dolje je došao neki čovjek, gore kao muškarac, a dolje kao ženska!

Dr. Dinko Aračić - TAJNA BOŽIČA - Razmišljanja uz blagdan Božića - Iako je Uskrs temeljni i najveći kršćanski blagdan, Božić je svakom srcu nadraži i najbliži! Budući da je prisutan u gotovo svim područjima ljudskog stvaralaštva: u slikarstvu i kiparstvu, u pjesmi i glazbi, u književnosti, bogoslovlju i u pučkoj pobožnosti više negoli bilo koji blagdan, Božić prožimlje kulturnu i vjersku baštinu kršćanskih naroda i civilizacija. Njegovi tragovi neizbrisivi su u kulturi Hrvata, a njegova poruka zapravo je neuništiva. O Božiću s različitih zrenika piše auktor u svojih 36 razmatranja u novoj knjizi na 160 stranica popraćenim ilustracijama u boji akademskog slikara Marijana Dadića - 60 kn. - **Narudžbe:** "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel/faks (021) 348-184, e-pošta: petar.lubina@st.t-com.hr

PUT U ŽIVOT - Molitvenik i obrednik - Prikladan za vjernike svih uzrasta, 480 str. - 50 kn.
MALI PUT U ŽIVOT - Obrasci vjere, molitve... - prikladno za mlađe i starije - 6 kn.
P. Lubina - MARIJANSKA HRVATSKA - Gospina svetišta među Hrvatima - Monografija s fotografijama u boji. 608 str. - 450 kn.
P. Lubina - VODIČ MARIJANSKOM HRVATSKOM - Po hrvatskim marijanskim svetištima - 140 kn.
P. Lubina - MARIJA, MAJKA ISUSOVA I NAŠA - Što Crkva vjeruje i uči o Gospi - 40 kn.
M. Babić - U MARIJINOJ ŠKOLI - S Marijom kroz liturgiju - Misli za homilije - 40 kn.
R. Šutrin - VJERNI DJEVICI SLAVNOJ - Velikani duha i uma - 30 kn.
M. Crvenka - SVETOPISAMSKE ŽENE - Jedna po jedna žena opisana - 50 kn.
J. Šetka - HRVATSKA KRŠĆANSKA TERMINOLOGIJA - Kršćanski termini - 150 kn.
P. Lubina - MOJA KRUNICA - Kako moliti krunicu - Kratka povijest i uzorci - 25 kn.
P. Lubina - KRUNICA NAŠIH DANA - Savremena razmatranja uz molitvu krunice - 40 kn.
P. Lubina - KRUNICA - ŽIVOTNA SUPUTNICA - Uzorci molitve Gospine krunice - 40 kn.
P. Lubina - BOGORODICI DJEVICI - Izabrane marijanske molitve I. tisućljeća - 40 kn.
P. Lubina - MAJCI MILOSRĐA - Izabrane mar. molitve između dvaju raskola - 40 kn.
P. Lubina - POMOĆNICI KRŠĆANA - Izabrane marijanske molitve novijeg doba - 40 kn.
P. Lubina - UZORU NAŠE NADE - Izabrane marijanske molitve našeg doba - 40 kn.
P. Lubina - BLAŽENOM ĆE ME ZVATI - Najpoznatije marijanske molitve - 30 kn.
P. Lubina - STOPAMA NAZARETSKE DJEVICE - Opis svetih mjesta s fotografijama - 50 kn.
M. Kirigin - S MARIJOM KROZ GODINU - Uz marijanske blagdane i krunicu - 30 kn.
A. Bello - MARIJA, ŽENA NAŠIH DANA - 31. razmatranje o Gospi - 30 kn.
V. Glibotić - JEKA JEDNOGA VREMENA - Izbor uvodnih članaka iz "Marije" - 40 kn.
Fra Petar Knežević - GOSPIN PLAČ - 10 kn.
R. Tomelić - MOJA DJECA I JA - Crtnice iz života jedne majke i supruge - 40 kn.
J. J. Šimunović - KAKO ŽIVJETI KRŠĆANSKI? - Razmišljanja o kršćanskom životu - 40 kn.
R. Sprung - ZATVOR BEZ ZIDOVA - Što se sve krije iza Jehovinih svjedoka - 20 kn.
Narudžbe: "Marija", Trg G. Bulata 3, 21000 Split, tel. (021) 348-184.

Marica Oreški, Kilchberg: Majci Božjoj zahvaljujem za ljubav koju mi iskazuje te se i dalje preporučujem njezinu moćnu zagovoru, uz dar: - **Duška Šiljeg,**

Štaševića: Dobra Majko, zahvaljujem ti na svim milostima i preporučujem zdravlje svoje i svoje obitelji, uz dar; - **Nikola i Neda Mušić, Christuschurch:**

Zahvaljujem nebeskoj Majci Mariji kao i našemu sv. Špiru koji su nam uvijek pri ruci u našim potrebama te im se preporučujemo da i dalje bdiju nad nama, uz dar: - **Štefica:** Nebeska Majko, dok ti zahvaljujem na udijeljenim milostima, tvojoj majčinskoj skrbi izručujem sebe i svoje najmilije, uz dar; - **Marijana**

Pefković: Majko Božja, zahvaljujem ti za sve milosti i za tvoj blagdan šaljem dar. Hvala ti, mila Majko, za sva dobročinstva i molim te da uslišaš moje molitve; - **Kazimir Barukčić, Frankfurt:** Gospo Trsatska, naša

Majko draga, svima si nam utočiste, ljubavi i snaga! Dok ti zahvaljujem na svim milostima, svjesni da tonemo toliko puta u svojim slabostima, ponizno molimo tvoj blagoslov, treba nam tvoj primjer i tvoj zagovor. Tvoje svetište milo, zove nas i prima u svoje krilo, da budemo vjerni Bogu, čuvamo domovinu i bratsku slogu. Tebi preporučujem svoje najmilije, da tvoje smjerno oko nad svima njima bdije, uz dar; - **Marija Vuković, Bizovac:** Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijini na svim milostima meni i mojoj obitelji te pod njihovu zaštitu stavljam sebe i sve svoje, da nas

čuvaju i brane, uz dar: - **Ruža Rogušić, Berlin:** Majko Marijo, na svemu ti hvala što si meni i mojima za života dala! Bdi i dalje nada mnom i mojom obitelji, osobito nad mojom dragom Tonkom, uz dar; - **Ana**

Sučić, Berlin: Nebeska Majko, zahvaljujem ti na svim milostima koje si mi udijelila i tvojemu moćnu zagovoru preporučujem sebe i sve svoje mile i drage, uz dar; - **Zdenka Kapetanović Barić, Starigrad**

Paklenica: Majko Božja, zahvaljujem ti na svim milostima i pod tvoje okrilje stavljam sebe i sve svoje najmilije, osobito jedinoga sina, da nad njime bdiješ i vodiš ga Isusovim putem, uz dar: - **Anka Đikić, Berlin:** Gospi dragoj zahvaljujem na svim milostima i njoj preporučujem sebe i sve svoje drage, osobito

mlade, da nad nama bdije i čuva nas od svakoga zla duše i tijela, uz dar: - **Marija Kolak, Berlin:** Dobra

Majko, zahvaljujem ti na svim milostima koje si mi udijelila tijekom čitavoga života i preporučujem ti sebe i sve svoje, da nas čuvaš i nad nama bdiješ, uz dar: - **Ivica Sučić, Berlin:** Nebeska Majko, hvala ti na svemu! Čuvaj i brani mene i moju obitelj, osobito

našega malog Antu, uz dar: - **Ana Krola, Berlin:** Majko Božja, na svemu ti hvala što si meni u životu dala! Svrni svoje blage oči na mene i moje najmilije, da Bogu uvijek ostanem vjerni, uz dar: - **Marija**

Čapin, Lund: Nebeskoj Majci zahvaljujem na svemu i pod njezinu okrilje stavljam sebe i sve svoje mile i drage, da nad nama bdije i čuva nas, uz dar.

MAJKO, I UNAPRIJED IH PRATI!

U spomen na svoga tragično preminula nećaka
STJEPANA MATIĆA
šaljem za sv. misu za njega. Počivao u miru Božjem
i bio s Isusom i anđelima!
Tetka Štefica

28. studenoga navršile su se dvije godine otkako je
Gospodin pozvao iz ovoga života našega dragog
MARINKA BABIĆA KAVIĆA

Gospodine, koji upravljajući životom i vremenom svih ljudi,
dok ti zahvaljujemo za ovoga pokojnika što ga oplakujemo zbog prerane smrti, molimo te da ga primiš u svoje okrilje, u kojem se i mi jednom nadamo naći!
Supruga dječica

10. prosinca navršava se godina dana otkako je
ovaj svijet zamijenio drugim naš dragi
IVAN VUČIĆ

Dok ga oplakujemo, Gospodine, što si nam ga
nenadno uzeo iz naše sredine, preporučujemo ga
tvojoj ljubavi i dobroti, da ga smjestiš kod sebe u
prostranstva svjetlosti i mira.
Supruga Božana sa svojima

10. prosinca navršava se 15 godina otkako je
Gospodin pozvao k sebi
dr. FRANJU TUĐMANA

utemeljitelja i prvoga predsjednika slobodne,
neovisne i suverene države Republike Hrvatske.
Gospodine, budi mu dobrostiv!

12. prosinca godina je dana otkako je ovaj život
zamijenio drugim naš dragi
IVAN BULJUBAŠIĆ

Gospodin ti bio milosrdan i milostiv i pridružio te zboru
svojih svetih i vjernih, a nama neka pomogne da se jed-
nom s tobom i njime nademo u društvu tvojih izabranih!
Dječica s obiteljima

16. prosinca navršavaju se dvije godine otkako se
u kuću Očevu preselila naša najmilija
ANA MAREVIĆ

Gospodine, po zagovoru Gospe Karmelske, budi joj
milosrdan i milostiv te je sa svetim i izabranima
uskrisi na život vječni.

Tvoji najmiliji

21. prosinca navršava se 5 godina otkako je
Gospodin zauvijek pozvao k sebi u 83. godini našu
dragu majku, punicu i baku
MARJU ČOŠIĆ

Hvala za svaki pripravljen zalogaj, za svaku kaplju
znoja i nabijeni žulj, za svaku dobru riječ... U molitvi
iščekuju ponovni susret s njome pred licem Očevim
Kćeri Nevenka i Nedjeljka s obiteljima

Sjećanje na voljenog ujca
o. fra FRANU CAREVA

(1994. - Makarska, 27. prosinca - 2014.)
Vrijeme prolazi, uspomena ostaje.
Nećakinja Anka Sesartić s obitelji

Darovali su i tako omogućili siromašnjima primati "Mariju": M. P., Šibenik; Marko Raguzin, Ilovik; Ana Buzasy, Lund; Pere Penović; Obitelj Ljubice Orlović, Köln; Bosiljka Čelant, Klenovnik; Mira Lovrić, Ogulin; Mario Pribisalić, Split; Sofija Granić, Baška Voda; Rosanda Žamić, Makarska; Olga Bašković, Makarska; Marijan Vela, Makarska; Justina Vela, Makarska; Nina Kozjak, Split; Nada Šaravanja, Split; Seka Bhranović, Split; Marija Paškov, Vodice.

MARIJA SVIMA OBLINO PLATILA!

PRETPLATA ZA 2015.

- tuzemstvo - 70 kn

- inozemstvo - 20 eura ili 25 USD

- zračnom poštom: Amerika i Kanada 35 USD,
Australija 45 AUD

**Ako netko ne želi više primati "Mariju",
nek je ne vraća nego nam to javi!**

Slušajte Hrvatski katolički radio!

Biokovo 107,9 MHz - Josipovac 98,6 MHz
Lička Plješevica 104,1 Mhz - Promina 100 Mhz
Psunj 103, 9 HMz - Slatina 107,9 Mhz
Slavonski Brod 98,5 Mhz - Sijeme 103, 5 MHz
Split 97, 9 MHz - Stipanov Grič 104,5 Mhz
Šubičevac 104,5 Mhz - Učka 106, 7 MHz
Ugljan 95, 5 MHz - Velika Peška 91, 3 Mhz
Vinkovci 104,9 Mhz - Virovitica 103,2 Mhz
Vrlika 97,8 Mhz - Vukovar 102,4 Mhz
Satelit Hot bird 6, 13E, 12520 Mhz

PRIMATI I ČITATI "MARIJU" ZNAČI:

- Htjeti produbiti svoju vjeru i ljubav prema Isusu preko njegove majke Marije;
- Biti sudionik sv. mise koja se slavi svake prve subote u mjesecu u 19 sati u sveetišu Gospe od Zdravlja u Splitu za suradnike, dobročinitelje, širitelje i čitatelje "Marije";
- Biti sudionik sv. mise koja se slavi svakoga prvog četvrtka u mjesecu u sveetišu Gospe od Zdravlja za sve pokojne čitatelje i preminule članove obitelji pretplatnika lista "Marija".

Ljilja Marević, Staševica: Nebeskoj Majci preporučujem zdravlje svoje i svoje obitelji, da nad nama bdije, uz dar; - **M. P., Šibenik:** Molim te, draga Majko, za zdravlje moje obitelji, čuvaj je i oslobodi od svakoga zla duše i tijela, uz dar; - **Mirjana Kušurin, Staševica:** Gospe moja, preporučujem ti svoju obitelj, njezino zdravlje duše i tijela, osobito moje studente, uz dar; - **Zvonimir Čarapina, Fužine:** Majko Božja Marijo, tebi pod okrilje stavljam sebe i sve svoje najmilije, da nas čuvaš i braniš na našem zemaljskom putu, uz dar; - **Marijo Marojević, Split:** Nebeska Majko, tebi preporučujem sebe i svoju obitelj, da nad nama i dalje bdiješ i da nas čuvaš i braniš od svakoga zla, osobito naše zdravlje, uz dar; - **Ana Buzasy, Lund:** Sve svoje mile i drage izručujem Gospi da ih čuva i vodi, osobito svoju djecu u tuđem svijetu, uz dar; - **Manda Perković, Jinkovci:** Majci Božjoj pod okrilje stavljam sebe i svoju obitelj, da nam i unaprijed pokazuje put i dovede nas k Isusu gdje ćemo svi jednom biti sretni, uz dar; - **Marijana Horvatić, Zagreb:** Gospe moja, tebi izručujem sebe i sve svoje najmilije, da nas i unaprijed čuvaš i braniš od svakoga zla, da se u ovom vrtlogu svakidašnjice ne izgubimo, uz dar; - **Borislav Čuturić, Slavonski Brod:** Gospe moja mila i draga, pod tvoju zaštitu stavljam sebe i svoju obitelj, kao i sve svoje najmilije, uz dar; - **Lucilijana Galović, Karlovac:** Majko Božja, tvojoj majčinskoj ljubavi i moćnoj zaštiti izručujem sebe i sve svoje najmilije, da nad nama bdiješ i čuvaš nas, uz dar; - **Veronika Radeljić, Banja Luka:** Gospe moja, tebi pod okrilje stavljam sebe i sve svoje što imam ili posjedujem, da bdiješ nada mnom i svim mojim u ovim teškim danima, uz dar; - **Matija Karabatić, Split:** Gospe moja, tebi preporučujem sebe i sve svoje najmilije, da nas čuvaš i braniš u vrtlogu ovih današnjih nemira i zavrzlama, uz dar; - **Marija Karlović, Slavonski Brod:** Dobra Majko na Dobromu, čuvaj i brani mene i moju obitelj kao i sve moje najmilije koji su mi srcu bliski i dragi, uz dar; - **Katica Matić, Split:** Majko Božja Marijo, preporučujem ti sebe i svoju obitelj kao i sve svoje najmilije, da nad nama bdiješ i čuvaš nas od svakoga zla duše i tijela, uz dar; - **Pavica Petrović, Osijek:** Nebeskoj Majci preporučujem sebe i sve svoje mile i drage, da nad nama bdije i čuva nas, uz dar.

MAJKO, POSLUŠAJ NAŠE VAPAJE!

MARIJA - vjerski list za Marijine štovatelje

Osnivač i izdavač: Provincijalat Franjevačke provincije presv. Otkupitelja, Split;
Urednik: fra Petar Lubina - Adresa Izdavača, Uredništva i Uprave: Trg Goje Bulata 3, 21000 Split;
tel/faks (021) 348-184 ili tel.: 340-190; e-mail: petar.lubina@st.f-com.hr.

List izlazi svakog mjeseca, osim u kolovozu i rujnu. - Cijena: pojedinačni broj 7 kn; godišnja pretplata 70 kn; za inozemstvo 20 eura ili 25 USD ili odgovarajući iznos u drugoj valuti - običnom poštom. Zračnom poštom:

Amerika i Kanada 35 USD i Australija 45 AUD. Na više od 10 primjeraka, 10 % popusta. -

Naš račun: ("Marija" - Split) HR 7623300033200726444 poziv na broj 40139576001 Splitška banka, SG Group; devizni račun: SG Splitška banka, 40139576026 EUR; IBAN HR 76 2330 0033 2007 2644 4; SWIFT: SOGE HR 22; -

Tisak: "Slobodna Dalmacija print" d.o.o. - Split.

Srećko Gadže (†1. X. 2014. u 79. g. - Brestje); - **Stjepan Pavić**, otac fra Damirov (†2. X. 2014. - Ivančevo, Vijaka); - **Marija Crnić** (†3. X. 2014. u 63. g. - Zagreb); - **Č. s. Tihoslava Košec**, MSSK (†14. X. 2014. u 94. g. - Đakovo); - **Kata Zalar**, majka svećenika Đure (†14. X. 2014. u 92. g. - Kalinovac); - **Mons. Mijo Perić** (†19. X. 2014. u 81. g. - Vitez-Garevac); - **Ruža Lizatović** (†19. X. 2014. u 90. g. - Križ); - **Stipe Puljiz Garcušin** (†21. X. 2014. - Runovići); - **Rok Makar**, otac svećenika Stjepana (†21. X. 2014. u 87. g. - Dekanovac); - **Neda Šošić** (†22. X. 2014. u 91. g. - Brela); - **Dr. Zorica Vukušić** (†22. X. 2014. u 56. g. - Katuni-Prpuša); - **Don Marko Lukač** (†22. X. 2014. u 77. g. - Rašeljke); - **Č. s. Rozarija Gligora**, OSB (†22. X. 2014. u 88. g. - Pag); - **Dragica Erceg** (†23. X. 2014. - Vrgorac); - **Matej Kukavica**, sinovac fra Antin (†26. X. 2014. u 37. g. - Zadar); - **Jozo Barišić Johan**, brat č. s. Jelke (†27. X. 2014. u 75. g. - Mlinište); - **Neda Perin** (†27. X. 2014. - Split); - **Stanislav Stanko Ilijić** (†27. X. 2014. u 63. g. - Turjaci); - **Mons. Fabijan Veraja** (†28. X. 2014. u 92. g. - Grottaferrata-Metković); - **Č. s. Vilma Petir**, SM (†29. X. 2014. u 89. g. - Sarajevo); - **Marija Strunje** (†29. X. 2014. u 73. g. - Gradac/Drniš); - **Vjekoslava Miklenić**, majka fra Ivanova (†29. X. 2014. u 89. g. - Desinić); - **Slobodan Usorac** (†30. X. 2014. u 57. g. - Spilice, Staševica); - **Don Stjepan Jelinčić** (†31. X. 2014. u 61. g. - Dubrovnik); - **Preč. Ivan Herega** (†31. X. 2014. u 60. g. - Varaždin-Gola); - **Jure Milinović** (†2. XI. 2014. - Imotski); - **Milica Boban r. Jurić**, majka fra Dujina (†31. X. 2014. - Prugovo); - **Branimir Lukšić** (†3. XI. 2014. - Split); - **Petar Šunjić** (†3. XI. 2014. u 58. g. - Spilice, Staševica); - **Kata Vuleta**, majka fra Božina (†4. XI. 2014. u 80. g. - Otok); - **Č. s. Pija Pađen**, ŠSF (†7. XI. 2014. u 84. g. - Zagreb); - **Vlč. Vinko Sedlaček** (†8. XI. 2014. u 81. g. - Zagreb-Marinci); - **Janja Granić ud. Bože** (†8. XI. 2014. u 82. g. - Baška Voda); - **Marija Kusić** (†10. XI. 2014. - Imotski); - **Ivan Bekavac** (†11. XI. 2014. - Lovreć); - **Tonči Burić Tonkas** (†11. XI. 2014. u 58. g. - Kaštel Lukšić); - **Stojka Džakula r. Prkačin** (†12. XI. 2014. - Kaštel Štafilčić); - **Danica Milas p. Ivana** (†12. XI. 2014. - Kamenmost); - **Ana Jerkan**, sestra č. s. Marije (†13. XI. 2014. - Hrvace); - **Dr. o. Mirko Mataušić**, OFM (†14. XI. 2014. - Zagreb); - **Ivan Grgat Javor**, brat č. s. Krune i pok. fra Tihomira (†14. XI. 2014. - Otok); - **O. Mato Martić**, OFM (†14. XI. 2014. - Kreševo); - **Danica Šabić Zekić** (†15. XI. 2014. - Zmijavci).

OBDARI IH, GOSPODINE, ŽIVOTOM VJEČNIM!

SADRŽAJ

Čekati bdijući (Urednik)	361
Milosti puna (Papa Franjo)	364
Neznatnost Bezgrešne Djevice (I. Bodrožić)	366
Stopama Nazaretske Djevice (S. Jerčić)	368
Put s Gospom (K. Jolić)	371
Marija vazda Djevica (M. Parlov)	372
Marija u videnjima Brigitte Švedske (dar-ko)	374
S Marijom u došašću (M. Babić)	376
I Riječ je tijelom postala... (D. De Micheli Vitturi)	378
Je li bl. Djevica Marija bez grijeha začeta? (P. Lubina)	380
U Radosti Života živjeti se može (D. Zeljko-Selak)	382
Izgubili se u obvezama (R. T)	384
Gospa Sveladarica (A. Branko Periša)	386

MURVICA

Bezgrešno Začeće

U zadarskom zaleđu, na prostranoj zaravni oko 8 km sjeveroistočno prema Velebitu, prostrlo se naselje Murvica. Neko vrijeme nosilo je ime po srednjovjekovnoj župnoj crkvi sv. Sofije, a pod današnjim imenom spominje se u ispravama iz g. 1439. i 1440. Ondje se danas nalazi župna crkva posvećena *Bezgrešnom Začeću bl. Djevice Marije*.

Jednostavna je to oniža jednobrodna građevina trokutasta zabata s apsidom, pjevalištem i zvonikom na preslicu s dva zvona.

U početku je kao župna crkva Murvičanima služila mala kapela. Krajem 18. st. ona je proširena i produljena, a g. 1868. dosta loše obnovljena. Imala je dva oltara, a glavni je bio Pohođenja Marijina. Današnja murvička župna crkva sagrađena je 1898. Blagoslovljena je 8. siječnja 1899., a posvetio ju je 13. studenoga 1912. nadb. Vinko Pulišić (†1912.). Pothvat za njezinu izgradnju započeo je g. 1893. nakon što je izgorjela dotadašnja župna crkva na groblju. U više je navrata obnavljana. Zalaganjem župnika don Pavla Kera g. 1983. na crkvi je poduzet temeljitiji obnoviteljski pothvat. Za srbočetničkih prodo-ra 22. rujna 1991. granatirana je i zatim spaljena, uslijed čega je izgo-

rio i sav njezin inventar. Uništen je neogotički drveni oltar s kipom Bezgrešne, a nestala su i dva zvona. Po završetku Domovinskog rata crkva je u potpunosti obnovljena u skladu s novim liturgijskim propisima i tri metra produljena. Radovi na njezinoj obnovi započeli su 10. ožujka 1998., a u srpnju iste godine stavljena je pod krov. Zidovi su joj od bračkog kamena, a zvonik na preslicu postavili su majstori iz Pučišća na Braču. Don Joso Kokić blagoslovio je 27. lipnja 1999. dva nova zvona izlivena u poznatoj ljevaonici Vittorio Veneto u Italiji. Po završetku obnove, 11. srpnja 1999. crkvu je blagoslovio i u njoj novi kameni oltar prema puku posvetio nadb. Ivan Prenda (†2010.). On je 11. ožujka 2000. u njoj blagoslovio i nove postaje križnog puta. U tehnici mozaika intarzija u drvu izradio ih je akad. slikar Milan Nadinić. U crkvi je drveni kip Bezgrešne i kamena krstionica, tip Višeslavove. Plohu iza oltara resi drveni poliputih u tehnici intarzija s prizorima Bezgrešne, bl. A. Stepinca, sv. L. B. Mandića, sv. Petra i Pavla te rado-snih otajstava krunice.

U Murvici je svečanije za blagdan Bezgrešne. Budući da je predviđena za Majku Sina Božjega, ona je izvanrednim Božjim zahvatom unaprijed otkupljena. Da bi došao k nama na zemlju, Bog je izabrao da se rodi od Djevice. Kristovo otkupljenje doživjelo je u Mariji svoj najsvršeniji učinak.

NASLOVNA SLIKA: Bezgrešno Začeće (Domenico Fetti)

SLIKA NA OMOTU: Župna crkva Bezgrešnog Začeca u Murvici

